٦٣٦

هفته نامه

بجز اصلاح اراده دیگری ندارم سوره هود ۸۸

اصلاح ملی

سیاسي، ټولنیزه او فرهنګي اوونیزه

انه ویشتمه ګڼه ۱۳۹۵لمریز کال د عقرب لمری د ۱۴۳۷ هـ ق د محرم ۲۱مه د ۲۰۱٦م د اکتوبر۲۲مه

نا امنی‌های جاری در کشور

جلو انکشاف متوازن را سد کرده است

اندرباب سفر داکتر عبدالله

به عربستان سعودی

ملي اجماع

د هیواد د روان حالت د ښه‌والي لپاره غوره اقدام!

کوم ذکرونه غوره دي؟

پوښتنه: محترم دوکتور صاحب! تزکیه څه ته وایي او مور ته دوه سوالونه د اورادو.(وظیفو) په هکله مخې ته راعلي، دا اوراد چې په تصـوف کې مهم رول لري څه حکم لري؟ یعنې آیا دا واجب دي تر څو یو کس په یوه خاص ورد پابند واوسي؟ او که انسان کولای شي سنت ذکرونه وکړي؟

ځواب: تزکیه د زکا، یزکوا څخه اخیستل شوېده او په لغت کې دوې معناوې لري.

۱ـ پاکوالی. ۲ـ وده.

کله چې مور د زکات په هکله وایو چې زکات د پاکوالي او زیات والي په معنی دی، نو دا د زکات د مال د څښـتن پاکوالی او د مال زیاتوالی او پاکوالی دی، نو دلته هم تزکیه د همدغه پاکوالي او زیاتوالي په معنی ده، صوفیان له تزکیې څخه د لیرې والي او ځان سنبالولو معنی اخلي، یعنې د پلیتیو له منځه وړل او د پاکوالي راوستل، د کفر له منځه وړل او د ایمان راوړل، د شك له منځه وړل او د یقین په ځای کول، د ریاء له منځه وړل او د اخلاص راوړل، دا د له منځه وړلو، ایسـتلو، بیرته د ځینو نورو عاداتو د په ځای کولو او هغو ته وده ورکولو پروسـه ده. د بدی کنډوالې ورانوي، په ځای یې د رښا، بصـیرت او پاکې مانې جوړوي. ځینو نورو بیا د تزکیې کلمه د احسان په ځای کارولې ده، په تصوف کې د قرآن له الفاظو څخه د تزکیې او د سنتو له لفظ څخه د احسان معنی اخیستل شوې ده.

قرآن کریم تزکیه د انبیاوو دنده ښودلې لکه چې فرمایي:

(کما ارسلنا فیکم رسولا منکم یتلوا علیکم آیاتنا و یزکیکم و یعلمکم الکتاب...)

لکه چې تا سې ته مو له تا سې څخه ر سول در وا ستاوه، ترڅو زمونږ آیاتونه پرتا سې تلاوت کړي او تا سې پاك او تزکیه کړي او تاسې ته دکتاب تعلیم درکړي.

نو دلته د نفس د تزکیې څخه مطلب د نفس پاکوالی، په فضایلو ښایسته کول او له بدیو څخه ځان ساتل دي

د دویمې پوښـتنې په ځواب کې باید ووایم چې زما له نظره ښـه ورد هغه ورد (ذکر) دی چې له قرآن او سنتو نه اخیستل شوی وي، په هغه ورد د الله تعالی یاد و شی، هر شیخ، پیر، عالم، فا ضل، ادیب، چې کوم ورد ټاکي، د قرآن کریم له دعاګانو او اذکارو سره نشي پرتله کیدای، مثلا د الله تعالی له دې قول سره به کوم قول پرتله شي چې فرمایي:(ربنا لاتواخذنا ان نسینا او اخطانا ربنا ولا تحمل علینا اصراً کما حملته علی الذین من قبلنا، ربنا ولا تحملنا ما لاطاقة لنا به، واعف عنا، واغفر لنا وارحمنا انت مولانا فانصرنا علی القوم الکافرین) دا هغه دعا ګانې دي چې د انبیاو، صالحینو، او ریښتینو مومنانو په خوله ویل شوې دي، د قرآنکریم له دعاګانو ورو سته هغه دعاګانې غوره دي چې له پیغمبر (صلی الله علیه و سلم) څخه روایت شوې وې، چې هغه هم خاص خوند، بلاغت، باریکي او فصاحت لري، چې د بل چا دعا نشي ورسره پرتله کیدای.

شـیخ امام غزالي د (فن الذکر والدعاء عند خاتم الانبیاء) په نوم یو کتاب لیکلی او دا یې یو فن ښـودلی، نو د هیچا ورد او دعا د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) له دعاګانو سره برابر نه دی که هغه پیر وي او که شیخ او که بل کس، مثلاً کله چې ته دا قول وایي: (اللهم اصلح لی دینی الذي هو عصمی امری، واصلح لی دنیایی التی فیها معاشی، واصـلح لی آخرتی التی الیها معادی، واجعل الحیاة زیادة لی فی کل خیر، واجعل الموت راحة لی من کل شر)، آیا تردې بهتره دعا به څوك پیدا کړي؟ زما لپاره له قرآني او نبوي دعاګانو نه ښې دعاګانې نشته، په دې کې دوه ګټې دي: لومړی د ذکرثواب او دوهم د رسول الله (صلی الله علیه وسـلم) متابعت او پیروي، ددې په خلاف کله چې د شـیخ له خولې یو بل ته روایت شي نو ډیرې غلطی هم پکې راځي.

عجیبه داده چې پخوا مو له عوامو څخه داسـې دعاګانې او اوراد اوریدلي چې دوی یې په خپله هم په معنی نه پوهیدل، زه هم چې کله کوچنی وم په جومات کې به مو ذکر کاوه او د ورد کبری په نوم ورد به مو وایه په تیره بیا په روژه کې، مور به داسې څه ویل چې زه به نه پرې پوهیدم، وروسته به مو دالمنبحهجه په نوم یوه قصیده ویله چې مور به یې پر معنی هم نه پوهیدو.

نوددې ټولو خبرو څخه دا نتیجه اخیسـتلای شـو چې بهتره داده تر څو په هغو اذکارو پابند و اوسـو، کوم چې په کتاب الله او سنت رسول الله کې راغلي دي، په دې هکله دامام نسائي او دهغه دشاګرد ابن سنی له وخت نه تر نن پورې ډیر کتابونه لیکل شویدي . نو تر ټولو غوره شی چې باید مور پرې پابند واوسو هغه هغه څه دي چې په قرآنکریم او نبوي احادیثو کې ذکر شویدي.

دکتور یوسف القرضاوي

اصلاح ملی را از اینجا بدست آورید

کابل: تایمنی، چهار راهی حاجی محمد داد، سرک ۴، دفتر مرکزی جمعیت اصلاح. تیلفون: ۰۷۸۱۵۴۴۱۱۵

کابل: کوته سنگی، سرک سیلو، بلاک های شاداب ظفر، انتشارات اصلاح افکار. موبایل: ۰۷۷۸۱۹۱۳۸۲

کابـــــل: شـــهر نو، چهار راهی انصاری، کتاب فروشی رسالت. ۰۲۰۲۲۰۳۳۵۹

کابل: انتشارات مستقبل مقابل بلاک های شاداب ظفر،

کابل: کمپیوتر فروشی الکاموي جاده نادر پشتون، مارکیت الله نظرمنزل۲ دوکان ۲۳/ . ۰۷۹۹۳۹۰۸۱۹

کابل: کابل ده افغانان کتاب فروشی بیهقی

کابل: انتشارات بنیاد علمی و فرهنگی مسجد جامع پل خشتی ۰۷۹۹۰۱۱۱۱۱ / ۰۷۵۲۲۲۲۲۲۲

ننګرهار: جلال آباد، چهل متره سرک، د سید اکرام دوکانونه، د ماشومانو زور محبس ته څېرمه د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر تیلیفون: ۰۷۰۰۶۳۲۴۸۰

جلال اباد- اسحاقزی مارکیټ، لاندې منزل، اصلاح افکار تلیفون: ۰۷۹۳۷۷۸۸۸۱

کندهار: نوی بنار، د هرات سرک، د سړي جامع غرب طرف ته سوري مینه د امام ابوحنیفه رح، تعلیمي او کلتوري مرکز د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر تلیفون: ۰۷۰۵۲۳۰۵۸۳

لغمان: مهترلام بنار، حمزه مارکیټ تیلفون: ۰۷۷۵۶۷۶۰۹۹

هرات: سرک باغ آزادی، ابتدای جاده محبس ابن سینا انجمن اخلاق و معرفت شماره های تماس: ۰۴۰۲۳۷۰۱۲ - ۷۸۹۰۰۸۱۵۲

بلخ: گذر استالفی ها، عقب لیسهٔ خانه نور، دفتر ساحوی بلخ ۰۷۸۸۸۰۴۰۵۵

کندز: شهر کندز، جاده ولایت، کوچه حاجی میری، مؤسسه تحصیلات عالی سلام ۰۷۸۷۷۰۳۷۲٤

بغلان: پلخمری، مارکیت اتفاق کتاب و قرطاسیه فروشی رسالت ۰۷۷۷٤۷٦٤٦۹ / ۰۷۰۰۵۸۹۸۵۷

لوګر: مرکز، مدینه مارکیت سـرک مسـجد جامع، کتاب فروشی سادات، سید عبدالحمید هاشمی، تیلفون: ۰۷۰۰۴۴۹۸۱

لوګر: محـــمدآغه، واغجان بـــازار، پهلوی کلنیک حسین خیل، تیلفون: ۰۷۷۵۴۱۳۸۷۶

پکتیـــا: د ګردیـز بنار، مرکـزي چوک، د نـی نمایـنـدګی وحید الله: ۰۷۷۹۲۱۳۸۲۲

خوست: افغان تاور شاته خوست مرکزي طبي لابراتوار دوهم پوړ د جمعیت اصلاح ساحوي دفتر، داکتر محمد ګلاب: ۰۷۷۷۱۷۴۵۴۶/۰۷۹۹۱۷۴۵۴۶

تخار: بازارچه کتاب دکان مولوی حبیب الرحمن ۰۷۷۹۶۳۴۱۹۲

بدخشان فیض آباد: ۰۷۷۵۲۷۰۵۰۸ / ۰۷۰۷۸۳۱۳۶۴

زابل: قلات، عمومي جاده، د نجارانو کوڅه د غوثي رهنمای معاملات ترځنګ، شمیره: ۰۷۷۳۵۸۰۲۰۹--۰۷۰۶۵۲۷۱۸۶

فراه: ناحیه سوم، مقابل مسجد جامع قاضی، مرکز علمی و فرهنگی توحید شماره تماس: ۰۷۹۹۸۴۳۶۱۱

نیمروز: سرک ولایت، نا رسیده به قوماندانی امنیه، مرکز علوم قرآنی اعجاز، سید امیر قریشي: ۰۷۹۶۳۰۹۱٤۰

قیمت یک شماره ۱۰ افغانی

جمعیت اصلاح افغانستان

بخش فرهنگی و نشرات

هفته نامه اصلاح ملی اونیزه

داسلام داصیل فهم منبر

Email:eslahmilli@gmail.com

مدیر مسؤول

محمد شعیب قریشي

اعضاء هیأت تحریر:

نقیب الله حمید
سردارمحمد دیندارخیل
رحیم الله حریفال
وحید الله مصلح
عزیز احمد حنیف

طرح و دیزاین: الیاس« نوری»

شماره مسئول توزیع: ۰۷۸۰۷۴۱۳۱۲

آدرس بانکی: جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان کابل بانک
A/c No=1001202080036
(افغانی)
آدرس بانکی: جمعیت اصلاح وانکشاف اجتماعی افغانستان کابل بانک
A/c No=1001201080036
دالر امریکائی

سرمقاله

نا امنی‌های جاری در کشور جلو انکشاف متوازن را سد کرده است

از آنجای که جنگ و نا امنی در هرجغرافیا و کشوری، محکم‌ترین صدمه را بر زیر ساخت‌ها و اهداف و برنامه‌های کلان ملی وارد می‌کند و با توجه به این‌که در طی سالیان جنگ در کشور، این معضل به گونه‌ی خیلی جدی و دست و پاگیر شاه‌رگ‌های انکشاف پذیر و سود آور را در برنامه‌های ملی هدف قرارداده است؛ و شاید هم، ضمن همه ویرانی‌ها و شکست و عقب گردی که جنگ‌های تحمیلی در کشور ما از خود بجا مانده، با جرئت می‌توان، بخش اعظمی از بی سرو سامانی‌های موجود و عدم رعایت توازن در انکشاف و رشد همه جانبه، روند غیر متوازن عمران و آبادی، تأسیسات عام المنفعه و ملی، چون: شفاخانه‌ها، احداث پروژه‌ها و بندهای برق و بندهای آب گردان و کانال‌های آبی کشاورزی و مهم‌تر از همه، رشد قهقرایی امور تعلیم وتربیه و ساخت و ساز مکاتب، دارالعلوم‌ها و پوهنتون‌ها در قسمت‌های از کشور و همچنان محروم ماندن تعداد زیادی از نسل نو واجد شرایط آموزش ازهردو قشر ذکور و اناث را نیز به این پدیده‌ی شوم (جنگ) برچسب زد.

در تازه ترین گزارش‌ها که از سوی وزارت معارف کشور منتشر شده است، به تعداد ۱۰۱۷ مکتب در سرتاسر کشور به اثرجنگ‌ها و نا امنی‌های جاری، مسدود گردیده و بر اساس این آمار بصورت تقریبی، بیش‌تر از یکصدهزار دانش آموز از کسب دانش و رفتن به مکاتب باز مانده اند. این درحالیست، که نظر به گزارش سال قبل مؤسسه‌ی فرهنگی یونسکو، بیش از ۶۰ درصد مردم افغانستان، زیر خط بی‌سوادی به سر می‌برند و میزان آگاهی در میان عام مردم چنان اندک است، که با گذشت هر روز ما شاهد صدها وقایع دل‌خراشی چون، اعتیاد به مواد مخدر، مهاجرت و آوارگی، خشونت‌های خانوادگی، اثرپذیری از ابتذال و برنامه‌های مغرضانه‌ی وارداتی و صدها موارد از ناپذیرفتنی‌های که باهیچ قاموس و اندیشه‌ی سالمی، سازگاری ندارد و متأسفانه بر ما وملت مان خواسته و ناخواسته، تحمیل شده است. در کنار آن بی‌سوادی و دور ماندن از دانش، معضل جدی دیگری است که اغلب مصایب جاری در کشور، ریشه در همین پدیده داشته و عمده ترین چالش‌ها هم ازهمین ناحیه، به درون پیکر جامعه درز کرده است.

هیولای وحشت و جنگ، نه تنها این‌که برای امروز ضمن گرفتن هزاران قربانی و معلول و معیبوب، دست عده‌ی از هم‌وطنان ما را از کار می‌گیرد، درد و رنج و مشقت را بر مردم چیره می‌کند و هزاران طفل و جوان را از رفتن به مکتب و کسب علم و دانش باز می‌دارد؛ بل در دراز مدت این دیو شوم، مسیر رشد اجتماعی را به انحراف کشانیده، مایه‌ی هزاران فتنه و درد سر دیگر برملت و نسل‌های بعدی می‌گردد که جبران آن سال‌ها فرصت خواهد طلبید.

این است جنگ و این است آنچه که برخی‌ها هنوز، آن را، راه حل یک سری از معضله‌ها و چالش‌های فکری و سیاسی در کشور پنداشته و با گذشت هر روز بر مشروعیت دهی و بر ادامه‌ی این فرهنگ نا میمون و بنیان برانداز، اصرار می‌ورزند. همه‌ی طرف‌های درگیر فکری و جنگی در افغانستان باید بدانند، که دیگر ادامه‌ی جنگ و فرهنگ خشونت، جز تباهی و بربادی چیزی ارمغان ندارد و باتشریک مساعی بکوشند تا قضایای افغانستان را از راه گفت‌گو و مذاکره حل نمایند. تا باشد دیگر همه دار و ندار ما قربانی جنگ و نا امنی برای منافع دیگران نشود.

ملي اجماع

د هیواد د روان حالت د ښه‌والی لپاره غوره اقدام!

اصلاح رسنیز گروپ/ نعمت الله عزیزی

افغان ولسمشر محمد اشرف غني د ملي يووالي حکومت په دوه کلنه موده کې د لومړي ځل لپاره د تلې په ۲۲مه نیټه له سیاسي، جهادي او قومي مشرانو سره د سیاسي اجماع په موخه او له طالبانو سره د سولې د خبر اترو په پار په ارګ کې وکتل.

په وروستیو کې د هېواد په کچه په ګڼو ولایتونو کې د دولت وسله‌والو مخالفینو بریدونه ډېر شوي او آن د ځینو ولایتونو د مرکزونو د سقوط اندیښنې را پورته کېږي دا په داسې حال کې ده چې د ملي يووالي حکومت تر جوړیدو وروسته په هېواد کې د سولې لپاره جدي هڅې روانې دي او په دې وروستیو کې د ګلبدین حکمتیار تر مشرۍ لاندې اسلامي حزب سره د افغان دولت د خبرو اترو بریالیتوب خلک هیله من کړي دي.

له بل پلو، له طالبانو نه جلا شوې د ملا محمد رسول په مشرۍ ډلې هم د بهرنیو ځواکونو د بشپړ وتلو د ضمانت په صورت کې سولې ته خپل چمتووالی ښوودلی دي. همدا راز حکومتي پلاوي په قطر کې د طالبان له ځینو مشرانو سره هم کتلي دي.

په داسې حال کې چې د هېواد امنیتي، او سیاسي حالت تر ډېره د ډاډ وړ نه بریښي د ملي او سیاسي اجماع را منځته کولو اړتیا څومره جدي ده؟ همدارنګه څنګه کېدای شي د ملي اجماع لپاره یو واحد او ځانګړی تعریف رامنځته شي او بلاخره څه باید وشي تر څو د ملي اجماع له لارې د هېواد روان حالت د ښه والي په لور لاړ شي؟ دا او ځینې نورې اړینې پوښتنې مو له کارپوهانو او شنونکو سره څېړلې چې د لوستلو بلنه يې درکوو.

د هېواد روان وضعیت او د ملي اجماع اړتیا:

دا چې د هېواد په ډېرې ولایتونو کې د نا امنیو کچه لوړه شوې او آن د ځینو ولایتونو د سقوط خبرې مطرح کېږي او هر ورځ په لسګونو افغانان په دې جګړه کې له مرګ ژوبلې سره مخ کېږي، دا چې ولسمشر محمد اشرف غني په وروستیو کې د لومړي ځل لپاره په ارګ کې له ځینو سیاسي، جهادي او قومي مشرانو سره له طالبانو سره د سولې کولو په هکله وکتل، وضعیت ته په کتو سره د ملي اجماع اړتیا څومره جدي ده او تر کومه عملي بریښي؟

د سیاسي چارو کارپوه او د سلام خصوصي پوهنتون علمي مرستیال ډاکټر مصباح الله وایي: "په اصل کې چې د ملي اجماع کوم مفهوم له سیاسیونو سره په هېواد کې شتون لري، نه هغه ملي اجماع ده او نه ورته ملي اجماع ویلای شو، بلکې هغه د څو سیاسي اشخاصو چې په تېرو تاکنو کې ولیدل شول چې خلکو د هغوي په اړه څه پریکړه وکړه راټولیدل دي چې هغې ته ملي اجماع نه شو ویلای."

نوموړی بارو لري چې د جنګ د ختمولو او د سولې ټینګښت په هکله له ډېر وخت راهېسې ملي اجماع شتون لري او ټول افغان ملت د سولې په اړتیا قانع هم دي او دا اړتیا هم حس کوي چې باید نور وینه تویدنه ودرول شي.

خو ښاغلی مصباح الله عبدالباقي ستونزې هم په ګوته کوي او ځرګندوي چې د سولې پر وړاندې ځینې اړخونه د ملي اجماع مخالفت کوي او بیا د ملي اجماع غړ هم همدوی کوي. د دې کارپوه په اند خپله ولسمشر اشرف غني هم له امریکا سره د امنیتي ټرون په لاسلیک کولو د ملي اجماع پر وړاندې لوی خنډ رامنځته کړ او اوس چې د بهرنیو ځواکونو د نه وتلو اصرار کوي، دا خپله د ملي اجماع پر وړاندې خنډ جوړول دي.

دا سیاسي شنونکی په دې نظر دی چې ځینې اړخونه د ځینو نورو سپیڅلیو او ملي اصطلاحاتو په څېر د ملي اجماع اصطلاح هم بدنامول غواړي، ځکه د اصلي بڼې خلاف يې عمل ترسره کېږي.

د سیاسي او حقوقي چارو بل کارپوه ډاکټر محمد آصف بکتاش د هېواد د روان امنیتي وضعیت په هکله څرګندوي: "په هېواد کې روان نا خوښ حالت د مشرانو له خوا په دې ډول دی او که همدوي او خاصې کړې. او ځانګړي تنظیمونه د افغان امنیتي او مسلح ځواکونو په کارونو کې مداخله ونه کړي، هغوی کولای شي خپل کارونه په سمه توګه پر مخ بوځي، خو د دوی مداخلو او پر ډلو د ویش، خبره آن د ولسوالیو او ولایتونو د سقوط تر بریده رسولې ده."

د حقوقو دا کارپوه باور لري چې ملي اجماع د افغانانو لپاره له اوسني وضعیت نه د وتلو یوائښنی لاره ده، خو ټینګار کوي چې ملي اجماع له هغه چا سره باید ونه‌شي چې په تېرو کلونو کې یې د خپلو ډلو او ټپلو په درلودلو سره افغان ولس یرغمل کړی وو.

د ښاغلي بکتاش په اند د افغانستان د ټولو قومونو تر منځ ملي اجماع کولای شي هېواد له اوسني وضعیت نه را وباسي، خو باور لري چې له هغو تنظیمونو او ډلو له مشرانو سره اجماع چې په بهر کې جوړې شوې، د دې ولس له دښمنانو سره معامله ده.

ډاکټر آصف بکتاش څرګندوي: کومې هڅې چې له وسله‌والو مخالفینو سره د روغې جوړې لپاره ترسره کېږي او پایله ولري دا ښه ګام دي او له دې څخه باید ملاتړ وشي. خو د نوموړی په خبره: "ملي اجماع په دې معنا نه ده چې له هغو تنظیمونو او خوځښتونو سره چې په تېرو څلورو لسیزو کې یې په هېواد کې ګن جنایتونه ترسره کړې دي او اوسنی وضعیت هم د همغو کړنو پایله ده، خبرو ته ملي اجماع وویل شي." د ښاغلي بکتاش په اند باید په ملت کې د هغو اختلافونو چې بهرنی ریښې لري او د ځینو اړخونو له خوا ورته لمنه وهل کېږي، هغو ته د حل لارې ولټول شي چې دا به د هېواد لپاره ډېر ګټور وي.

د ولسي- جرګې د کورنیو چارو او ملي امنیت د کمیسیون غړی صالح محمد صالح هم باور لري چې کله په هېوادونو کې لویې ستونزې شتون ولري، نو حکومتونه د ملي اجماع لپاره ټول سیاسي مطرح شخصیتونه او سیاسي مخالفین (آپوزیسیون) هم را غواړي او د ستونزو د حل لپاره لار لټوي.

ښاغلی صالح همدارنګه په دې اند دی، چې اوسنی ستونزې په یوازې ډول نه‌شي حل کېدای، بلکې ټېنګار کوي چې په ټولو برخو کې جدي او لویو تغییراتو ته اړتیا لیدل کېږي، د جنګ په مدیریت کې باید تغییرات راشئ، او د حکومت مشران هم باید په خپلو کارونو کې بدلون راولي، تر څو د روانو ستونزو حل پیدا کړل شي.

د ولسي- جرګې دا غړی د ولسمشر- وروستیو هڅو ته په اشارې سره زیاتوي، چې باید افغان حکومت له سیاسي مشرانو او مطرح شخصیتونو څخه نېکې مشورې واخلي او هغه چې په ملي ګټو نه را څرخي، پرځای پرې ښودل شي. خو ښاغلی صالح په دې اند دی چې د سیاسي مشرانو منځ کې هم ډېر داسې خلک شته چې یوازې شخصي ګټې غواړي.

په ولسي- جرګه کې د کنړ د خلکو دې استازي ته حکومت په دې برخه کې هم جدی نه ښکاریږي چې ګواکې په جدیت دې وغواړي د ستونزو حل لارې پیدا کړي، بلکې نوموړی وایي: "ولسمشر- له لومړی ورځې تشریفاتي خبرې ښې زده دي او د وینا سړی دی خو د عمل سړی نه دی."

د ښاغلي صالح محمد صالح په وینا: که چېرې د جنګ په مدیریت او په داخلي او بهرني سیاست کې بدلون را وستل شي او کلکه اراده شتون ولري، کېدای شي له اوسنیو ستونزو هېواد را بهر کړل شي، خو که یوازې تشریفاتي خبرې او غونډې وي، نو بیا ستونزمنه ده چې د هېواد مشکل حل شي.

څنګه د ملي اجماع واحد تعریف را منځته شي؟

دا چې په افغانستان کې بېلابېل اړخونه او ډېر زیات خوځښتونه شتون لري، څنګه کېدای شي چې د ملي اجماع لپاره یو واحد تعریف رامنځته شي، تر څو ټولو ته د منلو وړ وي؟

سیاسي شنونکی او کارپوه ډاکټر مصباح الله عبدالباقي وایي: د دیموکراسۍ په چوکاټ کې ملي اجماع هغه څه ته ویل کېږي چې د ملت ډېری برخه په هغه باندې واحد نظر ولري او د هغه اړتیا احساسوي. خو نوموړی شنونکی باور لري چې دلته کله د ملي اجماع خبره کېږي، څو سیاستوال -چې په حقیقت کې د ملت استازیتوب نه کوي- راټولېږي او د ملت پر برخلیک باندې لوبې کوي او بیا د هغوی پریکړو ته د ملي اجماع نوم ورکول کېږي، چې دا په اصل کې غلط کار او د ملي اجماع له نوم نه ناوړه کټه اخیستل دی.

د سیاسي چارو دا کارپوه باور لري چې که د هېواد په ټولو ولایتونو کې سروې ترسره شي، ځرګنده به شي چې ټول ملت د سولې رامنځته کېدو او د جنګ د پای ته رسیدو اړتیا احساسوي.

ښاغلي مصباح الله د دې پوښتنې په ځواب کې چې په دغسې حالت کې چې ملت د سولې غوښتنه کوي خو ځینې اړخونه یې نه غواړي، نو له دې اړخونو سره خبرې او د هغوي قانع کول آیا سمه کار نه دي؟ نوموړی وایي: د سولې د را منځته کېدو لپاره که له هر چا سره وکتل شي ښه خبره ده او دې جریانونو او اړخونو ته قناعت ورکړل شي ښه ده، خو ټېنګار کوي چې باید دا ډول هڅو ته د ملي اجماع نوم ورنه کړل شي.

د سلام خصوصي پوهنتون علمي مرستیال همدارنګه ځرګندوي چې د دې ډول خبرو اترو

ترسره کېدل ډېر ښه کار دی او دې ته بايد په کمه سترګه هم ونه کتل شي، خو هغه نوم چې مفهوم يې نه افاده کوي بايد ورنه کړل شي، دا کارپوه ټېنګار کوي چې بايد په ټولنه کې د نورو اړخونو سره هم چې څه اغېزمنتيا ولري خبرې اترې وشي.

د حقوقي او سياسي چارو بل کارپوه ډاکټر محمد آصف بکتاش هم باور لري چې ملي اجماع ځانګړې تعريف لري او په هېواد کې چې د وروڼو قومونو تر منځ څه سطحي اختلافات شتون لري- چې بيا هم بهرنۍ ريښې لري او د همدې تنظيمونو له خوا په ولس کې د قوم، ژبې، محل، دين او مذهب په نامه ورته لمن وهل کېږي- که دا اختلافات له منځه يوړل شي ملت په يو واحد کتار کې را ټول شي، همدا ملي اجماع ده.

خو د حقوقو دا کارپوه بيا په ملي يووالي حکومت کې دا وړتيا هم نه وينې چې د اساسي حل لارې په توګه په اصلي بڼه ملي اجماع ته ژمن وي او هغه کارونه دې ترسره کړي چې هېواد کې ملي اجماع رامنځته کولای شي.

آصف بکتاش وايي: "دا هيله چې د څو تنو د ځمکو د غاصبينو، د عامه شتمنيو لوټمارانو، د معدنونو چپاول کوونکو په راټوليدو دې ملي اجماع رامنځته کړو، دا هسې مسخرې او پر ولس ملنډې وهل او د اجماع کلمې مسخه کول دي."

د ولسي- جرګې د کورنيو چارو او ملي امنيت د کميسيون غړی صالح محمد صالح وايي: که چېرې د هېواد اوسني وضعيت ته وکتل شي، دې پايلې ته رسېرو چې هېواد څو مافيايي کړيو په لاس کې اخيستی او هرڅه چې وغواړي کوي يي او ډېرې ستونزې شتون لري.

نوموړی زياتوي: "څو پورې چې خپلې داخلي او کورنۍ ستونزې حل نه کړو، نه‌شو کولای د هېواد نه په سمه توګه دفاع وکړو او ملي اجماع را منځته کړو."

څه بايد وشي او څنګه کېدای شي؟

د حل لارې په توګه د ملي اجماع را منځته کېدو لپاره څه بايد وشي؟ اړين او لومړني ګامونه بايد څه وي؟ تر څو افغانان په داخلي او بهرنيو پېښو کې د واحد دريځ څښتنان شي؟

د سياسي چارو کارپوه او د سلام خصوصي پوهنتون علمي مرستيال ډاکټر مصباح الله باور لري چې د اوسني وضعيت نه د وتلو لپاره ملي اجماع شتون لري او د سولې او خبرو اترو لپاره عملي ګامونه پورته کولو اړتيا ليدل کېږي، نه دا چې په يو او بل نامه د سولې پروسه شاته کړل شي او يا هم د سولې پر وړاندې خنډونه راپورته کړل شي چې په اصل کې لوی جرم دی.

نوموړی باوري دی، هغه خلک چې د خپلو شخصي- ګټو لپاره سوله او د سولې خبرې اترې نه غواړي، هغوي نه‌شي کولای چې ملي اجماع ماته کړئ، نو په دې اساس د عملي کارونو ترسره کول په‌کار دي، نه وخت ضايع کول.

دا سياسي شنونکی ټېنګار کوي چې بايد حکومت په جدي توګه د سولې په برخه کې اقدام وکړي او هغه اړخونه چې خنډونه جوړوي، بايد لومړی د خبرو اترو له لارې ورته قناعت ورکړل شي او که بيا قناعت نه کوي بايد نومونه يې له ملت سره شريک کړل شي، تر څو خلک پوه شي چې څوک نه غواړي په هېواد کې سوله رامنځته شي.

همدارنګه د سياسي چارو بل شنونکی ډاکټر محمد آصف بکتاش وايي: بايد د افغانو تر منځ ملي اجماع رامنځته شي او د ښاغلي بکتاش په وسله‌والې ډلې ټپلې -چې په خبره يې ملت ته يې دا هېواد په جهنم بدل کړی دی- بايد خلع سلاح شی. فساد په دولتي ادارو کې له منځه يوړل شي، ټولنيز عدالت رامنځته شي، قضايي سيستم کې اصلاحات را وستل شي، او خلکو ته د کار زمينه برابره کړل شي او په هېواد کې د متوازن پرمختګ زمينه برابره شي.

کېدای شي ملي اجماع ته ورسېرو، نه دا چې د څو ډلو او حزبونو مشران چې له ځينو جاسوسي شبکو سره اړيکي لري، خبرې اترې وشي او بيا د ملی اجماع نوم ورکړل شي.

د ولسي- جرګې د کورنيو چارو او ملي امنيت کميسيون غړی صالح محمد صالح هم وايي: ډېر خلک د خپلو کړنو پر اساس دا پېغام ورکوي چې ګواکي افغانان يو واحد ملت نه دی، نوموړی ټېنګار کوي چې بايد د يو ملت په توګه باندې خلکو ته دا ډاډ ورکړل شي چې دا يو واحد ملت دی او د خپلو ملي ګټو لپاره يو واحد نظر لري. خو ښاغلی صالح په حکومت باندې سخته نيوکه کوي چې د ځينو خلکو کارونو ملت پاشلي دی او حکومت يې پر وړاندې چپه خوله پاتې شوی دی د هغه په خبره د بېلګې په توګه په کابل ښار کې د مسلح خلکو راوتل چې حکومت يې پر وړاندې چوپه خوله او بې پروا وي، ستونزې ډېرې کړې دي.

د کنړ د خلکو دا استازی ټېنګار کوي چې چېرې سالمه اداره شتون ولري او د قانون د تطبيق لپاره هڅه وکړي، کولای شو هغو خلکو ته هم چې زور آزمايي کوي قناعت ورکړل شي، خو په باور يې حکومت هم ډېرې کمزورتياوې لري او دغسې ډلګی زور آزمايي کوي چې د ملت په منځ کې ستونزې را پيدا کوي.

اندرباب سفر داکتر عبدالله به عربستان سعودی

عزیز احمد حنیف

عربستان سعودی با درنظرداشت روابط عمیق دینی و پیوندهای دیرینه‌ی سیاسی با افغانستان به ویژه ایستادگی بی دریغ در کنار مجاهدین افغانستان برای مبارزه علیه تهاجم شوری در دهه هشتاد میلادی و نقش برازنده‌ی آن در تحولات سی سال اخیر در افغانستان، یکی از قدرت های بزرگ در منطقه به شمار رفته و می تواند در هر زمانی به عنوان یکی از کشورهای دوست و برادر در کنار مردم افغانستان بایستد و ارتباطات استراتیژیک گسترده یی در عرصه‌های فرهنگی، اقتصادی، نظامی، و سیاسی با این‌کشور داشته باشد.

با درک این مهم، رییس جمهور اشرف غنی دوسال پیش در نخستین روزهایی که سِمت ریاست جمهوری افغانستان را عهده دار گردید، اولین سفر خارجی اش را از کشور عربستان سعودی آغاز کرد و از رهبری آن کشور خواست تا مردم افغانستان را در راستای رسیدن به صلح و امنیت سرتاسری در کشور شان همکاری نمایند و به ادامه‌ی آن، رفت و آمدهایی میان هیئت های دیپلوماتیک دوکشور صورت گرفت.

اخیراً شاه عربستان سعودی به خاطر توسعه روابط میان دوکشور مسلمان و برادر، از رییس اجرائیه حکومت وحدت ملی آقای داکتر عبدالله عبدالله دعوت نمود تا به شهر ریاض سفر نماید و روی یک سلسله مسایل مهم منطقوی بر مبنای منافع مشترک از نزدیک صحبت و تبادل نظر نمایند.

در این سفر، در حالی که یک هیئت بلندرتبه دولتی، رییس اجراییه را همراهی می کرد، ضمن ملاقات های متعدد با مقامات عربستان سعودی، روی مسایل صلح و امنیت و بررسی راه های حل معضله‌ی افغانستان، توسعه روابط میان دوکشور، جلب همکاری های دوامدار جانب سعودی، زمینه سازی برای سرمایه گزاری از سوی تاجران عرب در بخش های کشاورزی، معادن و انرژی و غیره، اصدار جواز کار برای کارگران افغان مقیم سعودی، تغییر پاسپورت افغان هایی که به نام پاکستانی در آن کشور زندگی می نمایند و برخی مسایل دیگر، به تفصیل بحث و تبادل نظر به عمل آمد.

آقای عبدالله در این سفر، علاوه از ملاقات با خادم الحرمین الشرفین ملک سلمان بن عبدالعزیز پادشاه عربستان سعودی، با ولیعهد و وزیر دفاع، وزیر مالیه، وزیر تعلیم و تربیه، وزیر تجارت، وزیر حج و اوقاف، وزیر عدلیه، سکرتر جنرال شورای همکاری کشورهای حوزه خلیج و برقی مقامات دیگر آن‌کشور به طور جداگانه ملاقات های سودمندی را در فضای خیلی دوستانه انجام داده و توجه مقامات و مسئولین عربستان سعودی را برای همکاری های متداوم در بخش های مختلف افغانستان جلب نمود.

هیئت افغانی در این سفر ضمن اعلام حمایت از موضع عربستان سعودی در قبال قضیه‌ی یمن از آن کشور خواست تا فشارهای لازم را بالای پاکستان مبنی بر عدم حمایت از گروه های جنگجو و همکاری در روند صلح افغانستان، وارد نماید. این در حالی است که اخیراً سفارت عربستان سعودی در کابل از اعمار یک‌باب دانشگاه اسلامی بزرگ با هزینه پنجصد میلیون دالر امریکایی در ولایت ننگرهار خبر داده است و به مساحت یکهزار هکتار زمین در شهرک غازی امان الله خان نیز از سوی مقامات محلی آن ولایت برای دانشگاه مذکور اختصاص داده شده است.

حکومت عربستان سعودی به خاطر توسعه روابط دیرینه‌ی عقیدتی و فرهنگی میان دوکشور دوست و برادر، دو سال پیش بعد از تفاهم با مقامات جانب افغانستان، اعمار مرکز اسلامی خادم الحرمین الشریفین ملک سلمان بن عبدالعزیز در تپه مرنجان شهر کابل را با یکی از شرکت های ساختمانی عربی امضاء نموده است که کار آن عنقریب آغاز خواهد گردید.

در این اواخر، بعد از آن‌که یک سلسه شایعاتی مبنی بر روابط اخیر طالبان با ایران و روسیه، پخش شد، عربستان سعودی متوجه گردید که آسیاب جنگ در افغانستان دیگر به سود آن‌کشور نخواهد چرخید؛ از همین جاست که ما شاهد تغییر کلی در سیاست خارجی آن کشور در قبال افغانستان مبنی بر توقف جنگ و روی دست گرفتن پروسه مصالحه میان جناح های درگیر هستیم.

دعوت داکتر عبدالله عبدالله به عنوان بلندپایه ترین مقام سیاسی وابسته به جبهه ضد طالبان در افغانستان، نشان می دهد که عربستان

سعودی به عنوان یکی از بازیگران بزرگ در منطقه، با در نظرداشت گسترش دامنه‌ی جنگ در کشورهای عراق، سوریه و یمن و تیره شدن روز افزون مناسبات آن با ایران، تصمیم گرفته است تا موضع سیاست خارجی خویش در قبال افغانستان مورد بازنگری جدی قرار داده و جانب دولت افغانستان و طالبان را برای قطع جنگ و صلح و ثبات سرتاسری تشویق نماید.

عربستان سعودی به لحاظ روابط استراتژیک و نفوذی که بر پاکستان دارد، نسبت به هر کشور دیگر می تواند بالای آن فشار وارد نماید تا در پروسه صلح و قطع جنگ در افغانستان، صادقانه آستین بر زند و اعتماد از دست رفته میان کشور همسایه و برادر را بار دیگر احیاء نماید.

طوری که دیده می شود، عربستان سعودی اخیراً در پروسه صلح حزب اسلامی حکمتیار با جانب دولت کابل، نقش اساسی داشته و کشورهای ذیدخل در قضیه‌ی افغانستان را مجبور نموده است تا در این راستا صادقانه گام بردارند.

عربستان سعودی بادرنظرداشت این‌که از یک‌طرف نفوذ عمیق و قابل ملاحظه یی در میان طالبان داشته و از سوی دیگر تأثیر به سزایی بالای پاکستان دارد و در عین زمان، با ایالات متحده آمریکا و بریتانیا، روابط استراتیژیک دارد، می تواند مردم افغانستان را در آوردن صلح و قطع جنگ، نسبت به هرکشور دیگر همکاری کند.

هم‌زمان با گسترش روابط فرهنگی و سیاسی میان افغانستان و سعودی برخی حلقات سیاسی وابسته به کشورهای منطقه، در هراس گسترش اندیشه‌ی سلفیت در افغانستان بوده و تلاش می کنند تا از طریق رسانه‌ها افکار عامه مردم افغانستان را در پیوند به این موضوع مخدوش بسازند؛ در حالی که مردم افغانستان و سعودی، به سان دو جسم از پیکر بوده و اختلاف دیدگاه در مسایل فرعی فقهی یک امر مسلم میان تمام مسلمانان است که از سوی آن حضرت صلی الله علیه وسلم رحمت خوانده شده است و نباید باعث از بین رفتن اعتماد و ایجاد تفرقه و نفاق در جامعه اسلامی گردد.

نباید فراموش کنیم که اختلاف میان دیدگاه های فرعی فقهی در مسایل ظنی الثبوت به روزگار اصحاب پیامبر اکرم صلی الله علیه وسلم بر می گردد و از قرن های نخست تا حال میان اندیشمندان مسلمان وجود دارد؛ امروز برخلاف گذشته ها، مراکز علمی معتبر در جده، قاهره، جاکارتا، دهلی، سودان و برخی شهرهای دیگر اسلامی وجود دارد که در هریکی از این مراکز، علمای مذاهب مختلف گرد هم آمده و روی مسایل جدید فقهی، میان هم به بحث و تبادل نظر می‌پردازند و بسا اوقات روی پاره‌یی مسایل، یک قرار متفق علیه صادر می نمایند.

بدین لحاظ، اندیشه‌ی سلفیت همان اندیشه‌ی امام ابوحنیفه، مالک، شافعی، احمد، محمد بن حسن شیبانی، ابویوسف، زفر، سفیان ثوری، امام اوزاعی، ابن حزم، ابن قدامه، شیخ الاسلام ابن تیمه و دیگران است که برخی از مسلمانان یکی از آنها را مرجع تقلید قرار داده و از نظریات وی پیروی می نماید و برخی دیگر، جمهور یا اکثریت آنها را؛ بدین معنا که در یک مسأله اگر سه امام به یک نظر و یک امام برخلاف آن باشد، اندیشه‌ی سلفیت، ترجیح می دهد که به جای پیروی از نظر یک امام، دیدگاه سه امام را معمول به قرار داده و بدین ترتیب مذهب جدید موسوم به سلفی به وجود بیاید.

بدین لحاظ امام ابوحنیفه رح در میان سایر فقهای مذاهب اهل سنت، در اندیشه‌ی سلفیت امروز به سان پدر در میان اعضای خانواده یا «امیر المؤمنین فی الفقه» به شمار می رود که از ناحیه تاریخی و علمی، نسبت به هر مذهب دیگر در بُعد معاملات، احوال شخصی، زهد و اخلاق، روابط بین المللی و غیره، تا امروز فربه‌تر و پرمایه‌تر معلوم می شود.

بنا بر این، سفر اخیر رییس اجراییه دولت وحدت ملی و تلاش های مقامات دولت افغانستان برای گسترش روابط فرهنگی، سیاسی و اقتصادی با کشور عربستان سعودی، از سوی حلقات علمی، نهادهای دانشجویی، جامعه مدنی، استادان دانشگاه، افراد چیزفهم، خطیبان مساجد و عامه‌ی مردم افغانستان مورد حمایت قاطع قرار گرفته و دولتمردان کابل را تشویق نمایند تا روابط استراتیژیک این کشور را به عوض قدرت های غربی استعمارگر، با کشورهای اسلامی مانند ترکیه، مالیزیا، مصر، حوزه خلیج، افریقای شمالی و غیره توسعه بدهند.

د هېواد امنيتي وضعيت
په کوم لوري روان دی؟

د ستراتېژيکو او سيمه‌ييزو څېړنو مرکز

له تېرو څو مياشتو راهيسې په هېواد کې امنيتي وضعيت مخ په خرابېدو دی او د هلمند، اروزګان او کندز پښې يې د وروستيو بېلګو په توګه يادولی شو.

پوره يو کال وروسته، کندز ښار د دغه ولايت له هوايي ډګر پرته، يو ځل بيا د طالبانو له‌خوا داسې مهال سقوط شو، چې د ملي يووالي حکومت مشران د بروکسل غونډې ته د نړيوالو مرستو د راجلبولو لپاره تللي وو. له دغې پېښې سره هم‌مهاله په بغلان ولايت کې هم توده جګړه روانه وه او وسله‌وال طالبان د پلخمري تر دروازو پورې رسېدلي وو.

که څه هم داسې ښکاري چې د طالبانو له خوا د کندز ښار د بيا نيولو هڅه له يوې خوا په بروکسل کنفرانس کې د ملي وحدت حکومت پر دريځ د سيوري غورځولو په موخه وه؛ خو له بلې خوا ډېرى شنونکي په دې اند دي، چې په ډېرى سيمو کې د حکومت او خلکو ترمنځ د واټن زياتېدل هم د دولت د وسله‌والو مخالفينو د پرمختګ لامل شوي دي.

دا چې اوسمهال د هېواد امنيتي وضعيت څه ډول دی؟ د طالبانو په جګړه‌ييز تاکتيک کې څه بدلون راغلی؟ او د هېواد امنيتي وضعيت په کوم لوري روان دی؟ دا او دې ته ورته پوښتنې دلته ځواب شوې دي.

د طالبانو د جنګي تاکتيک بدلون

په تېره يوه نيمه لسيزه کې په لومړي ځل د ۲۰۱۵ کال د سپټمبر په ۲۸مه نېټه د کندز ښار د طالبانو ولکې ته ورغی. دغه خبر په داخلي او نړيوالو رسنيو کې په پراخه کچه خپور او د يوه جدي ګواښ په توګه مطرح شو.

حکومت د کندز د بېرته نيولو په موخه پراخ عمليات پيل کړل؛ خو له طالبانو څخه د کندز ښار بېرته نيولو دوې اوونۍ وخت واخيست او د ۲۰۰۱ کال له نوامبر راهيسې دا لومړى ځل و، چې په يوه مهم ښار کې د طالبانو او د افغان د امنيتي ځواکونو ترمنځ مخامخ جګړې وشوې. د کندز سقوط د طالبانو د نوې جنګي تاکتيک پيلامه وبلل شوه؛ ځکه طالبانو د کندز د سقوط پرمهال وغوښتل، چې له يوې خوا د ښاري سيمو نيولو ته مخه کړي او له بلې خوا په نيول شويو سيمو کې خپلې پښې ټينګې کړي.

د کندز له لومړي سقوط څخه وړاندې، طالبان د افغان او بهرنيو ځواکونو پرضد په چيريکي بريدونو بوخت وو. په ځانګړي ډول په لويو ښارونو کې يې چاودنې کولې او يا يې هلته په وسلو سمبال څو کسيزې ډلې د بريدونو لپاره استولې، چې موخه به يې د هغو سيمو نيول او هلته د خپل تسلط ټينګول نه وو؛ خو د کندز له پېښې وروسته طالبانو د سيمو د نيولو او په نيول شويو سيمو کې د تسلط ټينګولو هڅې پيل کړې. په دې توګه له تېر يوه کال راهيسې له يوې خوا د طالبانو د جګړې تاکتيک بدلون موندلی او له دفاعي دريځ څخه تعقبي دريځ ته اوښتی او له بلې خوا جګړه له کليو او لرې پرتو سيمو څخه تر ښارونو او د ښارونو تر نيولو پورې رارسېدلې ده.

په افغانستان کې د امريکا پوځي تګلاره

له امريکا او ناټو سره د ملي وحدت حکومت له‌خوا د امنيتي ټرونونو له لاسليک کولو سره پربکړه وشوه، چې له ۲۰۱۴ کال وروسته به په افغانستان کې ۹۸۰۰ امريکايي سرتېري او ۲۰۰۰ ناټو سرتېري پاتې کېږي او په ۲۰۱۶ کال کې به بيا دغه شمېره نيمايي ته راوړل کېږي؛ خو دغه تګلاره بيا د ۲۰۱۵ کال په مارچ کې هغه مهال وځنډول شوه، چې کله افغان ولسمشر او اجرائيه رييس امريکا ته په سفر ولاړل. اوباما د خپلو سرتېرو د ايستلو پروسه لږ تم کړه او تر ۲۰۱۵ کال پورې يې د ۹۸۰۰ سرتېرو شمېرې پر ساتلو موافقه وکړه. وروسته کله چې د کندز ښار د طالبانو له خوا سقوط شو، نو اوباما خپله دغه تګلاره بيا بدله کړه او ويې ويل، چې د ۲۰۱۶ کال تر پايه به په افغانستان کې ۹۸۰۰ سرتېري ساتي او د ۲۰۱۷ کال په لومړۍ مياشت کې به بيا دغه شمېره ۵۵۰۰ ته راښکته کوي؛ مګر د ۲۰۱۶ کال په جولای مياشت کې اوباما يوځل بيا اعلان وکړ، چې د ۲۰۱۶ کال تر پايه به يوازې ۸۴۰۰ تنه سرتېري په افغانستان کې وساتي.

په ۲۰۱۵ کال کې د هېواد امنيتي وضعيت خراب شو او دغه وضعيت له يوې خوا په افغانستان کې د امريکا تګلاره متذبذبه کړه او له بلې خوا يې د افغان امنيتي ځواکونو کمزورتيا هم په ډاګه کړه. څه موده وړاندې په وارسا کنفرانس کې نړيوالو پربکړه وکړه، چې له افغان امنيتي ځواکونو سره به تر ۲۰۲۰ کال پورې مرستې کوي. د امريکا متحده ايالاتو هم د خپلې زړې تګلارې خلاف، په هلمند او کندز ولايتونو کې د افغان امنيتي ځواکونو او طالبانو ترمنځ د تودې جګړې او په ټوله کې د هېواد د امنيتي وضعيت له خرابېدو سره، هلمند ته تازه سرتېري واستول او له بلې خوا يې خپل هوايي بريدونه هم زيات کړل، چې له کبله يې د هېواد په ختيزو سيمو کې ملکي وګړو ته هم درنه مرګ ژوبله اوښتې ده. د جګړې په ډګر کې د بهرنيو ځواکونو د رول زياتېدل به يو ځل بيا د طالب جنګياليو روحيه پياوړې کړي.

۲۰۱۶ کال او د هېواد امنيتي وضعيت

دا مهال د هېواد امنيتي وضعيت د تېر يوه کال په پرتله ډېر خراب دی. د ملګرو ملتونو د راپور له مخې د روان کال د مې او جولای مياشتو په منځ کې د لومړيو درېيو مياشتو په پرتله وسله‌والي شخړې ۱۴٫۷ سلنه زياتې شوې او په دغو مياشتو کې طالبانو په هلمند، جوزجان، کندز، تخار، اروزګان او يو شمېر نورو ولايتونو او ولسوالیو کې خونړۍ جګړې پيل کړې دي. دغه حالت افغان امنيتي ځواکونه له ډېرو ننګونو سره مخ کړل او يو شمېر ولسوالۍ او د کندز ښار هم د افغان طالبانو له‌خوا سقوط شول.

د مې مياشتې له ۲۰مې د اګسټ تر ۱۵مې پورې ملګرو ملتونو ۵۹۹۶ امنيتي پېښې ثبت کړې، چې دا بيا د ۲۰۱۵ کال په پرتله ۴٫۷ سلنه زياتوالی ښيي. دغه راز ۲۶۸ د ترور پېښې هم ثبت شوې، چې ۴۰ پکې ناکامې هڅې وې.

له بلې خوا داعش ډلې هم په افغانستان کې له نسبي ماتې وروسته بيا د هېواد په ختيزو سيمو کې سر راپورته کړ او په کابل کې يې د روښنايي غورځنګ په يوه لاريون کې د خونړۍ چاودنې مسؤوليت هم په غاړه واخيست.

په بل اړخ کې بيا حزب اسلامي (حکمتيار) له افغان حکومت سره د سولې هوکړه‌ليک لاسليک کړ، چې که څه هم د هېواد پر امنيتي وضعيت به ډېر اغېز ونه ښندي؛ خو بيا هم داسې اټکل کېږي، چې ښايي په اوږده مهال کې به د هېواد پر امنيتي وضعيت څه نا څه اغېزه ولري.

د هېواد په کچه له وروستيو امنيتي پېښو او په تېره بيا د اروزګان ولايت له سقوط سره مخ کېدو، د کندز ښار بيا ځلې سقوط کېدو او د دې ترڅنګ د بهرنيو ځواکونو په هوايي بريدونو کې ملکي وګړو ته د درنې مرګ ژوبلې اوښتو څخه د هېواد راتلونکي امنيتي وضعيت ته ورپېښې ننګونې په ښه ډول څرګندېږي.

اړیکې: habibi@eslahonline.net

گلبرګهای ادب

بې وزرو طوطي

« کاکابو»د طوطیانو یوه ډېره نادره نوعه ده چې به نیوزلینډ کې ژوند کوي، او دا دا سې نوعه ده چې د انقراض له خطر سر مخ، اوس په نړۍ کې یې له ۱۲۷ شمېرې نه پرته نور نشته!

د«کاکابو» د کلمې معنا ده د شپې طوطي او دا نوم پر هغه ښه لګیدلی دی: دی رښتیا هم په شپه کې فعال وي، دی ګڼې ځانګړنې لري: یواځنی طوطي دی چې نه الوزي، په نړۍ کې ډېر درونده طوطي دی، په ګردو مرغانوکې د اوږد عمر څښتن دی، چې متوسط عمر یې ۹۰کلو ته رسېږي، شنې ښکې لري،او خړه غټه ټونګه لري، وزرونه او نسبتا لنډه لکۍ لري، نرۍ پنې او غټې پنډې تلې لري، د ونو په ختو کې ښه مهارت لري، دغه ډول طوطیان نا اشنا عادتونه لري چې د هغو د شمېر کمښت پرې تفسیریدای شي، جوړه توب ته«کاکابو» ډېره کمه توجه لري، له ښځینه جنس سره دوه کاله یا درې کاله پس یوځای کېږي، د بچیو په روزنه او پالنه کې د نارینه و هېڅ رول د یادونې وړ نه دی. یواځې ښځینه یې کفالت کوي. په تېرو پېړیو کې اروپایي تاجرانو د کښتیو له لیارې ځینې ښکاري ژوي لکه: پشیانو، مړو او نورو قوارضو(ژوو خوړونکو) د دوی چاپیریال ته انتقال کړل چې د دوی شمېر ۳۰ ته ورسید، خو د ژغورنې کوښښونو چې۱۸۹۰م کې پیل شو د دوی له تکثر سره مرسته وکړه چې د دوی شمېر ۱۳۱ او بیا نن۱۲۷ ته ورسیده.

د ماشوم رټل

کله چې مونږ په دې نه خوښېږو چې د خلکو په وړاندې دې څوک په مونږ انتقاد وکړي، نو زمونږ ماشومان هم همداسې دي؛ نو کله چې کوم ماشوم د میلمنو په وړاندې په کومه خطاء او تېروتنه کې واقع شي مناسبه نه ده چې مور او پلار یې ورتې او د هغوی په مخکې او یا د نورو ماشومانو په وړاندې یې په حرج کې واچوي .

د. عبدالکریم بکار

فلک پوهانو یو دا سې سیاره کشف کړې چې د هېڅ نجم پر شاو خوا نه تاوېږي

یوې ډلې فرانسوي او کاناډایي څېړونکو په یوه فلکي او فیزکي مجله کې چې«استرونومی اند استروفیزکس»نومېږي ویلي دي چې دغه سیاره د مشتري سیارې څخه څلور یا اووه چنده لویه او ستره ده ، په لمریز نظام کې ډېره ستره سیاره ده، دا یواځنۍ او لومړنۍ سیاره نه ده چې علماو بې نجمه کشف کړې ده، خو دا زمونږ لمریزې ټولګې ته ډېره نږدې ده، د علماو د کچې او اندازې له مخې ۱۰۰سل نورې کاله له شمسي او لمریزې ټولګې څخه لیرې ده.

په بیان کې راغلي دي: دا لومړۍ ځل دی چې د داسې آسماني جسم سن او عمر ټاکل کېږي، چې عمر یې له ۵۰ نه تر ۱۲۰ میلیون لکو پورې اټکل شوی دی، دا د فلکي اندازو سم نوی راپیدا شوی دی.

آیا تردې مخکې پوهیدې؟

ځمکه ولې هغه دانې نه زرغونوي چې میږتانه یې راغونډوي؟!

علماو دا کشف کړی دی چې میږتون کله دانې او تخمونه راټول کړي چې ورته اړتیا لري او د خوراک لپاره یې راغونډ کړي وي، ترځمکې لاندې یې پټوي او هره دانه دوه ټوټې کوي؛ ځکه دانه چې نیمه شي نه شنه کېږي که څه هم چې ښه زمینه ورته برابره شي، ولې دوی تعجب وکړ چې دوی د دنیا (کشنیز) تخم څلور ځایه کوي، او تر څېړنې ورو سته یې معلومه کړې چې د دنیا تخم چې نیم شي هم رازرغونېږي، خو که څلور برخې شي بیا نه را زرغونېږي.

الله اکبر میږتون ته چا ښوونه کړې ده؟ سبحان الله العظیم.

چلوونکی: عبدالرزاق حبیبي

معلوماتی

اخلاق نبوی

رسول خدا صلی الله علیه وسلم با اخلاق زیبا و قدرت خویش با اظهار محبت با مردم دل‌هایشـان را اسـیر می‌کرد. ابوبکر رضـی الله عنه و عمر از بزرگان صـحابه بودند و همواره در کار خیر باهم رقابت می‌کردند و اغلب ابوبکر رضـی الله عنه سـبقت می‌گرفت، اگر عمر زود به مسجد می‌آمد، ابوبکر را جلوتر می‌یافت و اگر به مسکین و فقیری غذا و طعام می‌داد، ابوبکر رضـی الله عنه از او سـبقت برده بود و اگر شـب به نماز برمی‌خاست، ابوبکر رضی الله عنه جلوتر از او برخاسته بود.

روزی رسول خدا صلی الله علیه وسلم به خاطر اتفاقی که برای مسلمانان پیش آمده بود به مردم دسـتور به جمع‌آوری صـدقه داد. اتفاقاً در این روزها عمر دارای ثروت و مال بود. لذا گفت: امروز از ابوبکر رضی الله عنه سبقت می‌گیرم. شاید امروز بتوانم از او سبقت بگیریم. بنابراین، به خانه رفت و نصف مالش را آورد و تقدیم آنحضرت صلی الله علیه وسلم نمود.

به نظر شما نخستین کلمه‌ای که رسول خدا صلی الله علیه و سلم به حضرت عمر گفت: چه بود؟ آیا از مقدار مالش پرسـید؟ یا از نوعیت آن که آیا طلا و نقره اسـت سؤال نمود؟ خیر، بلکه وقتی اموال زیاد او را دید. کلماتی بر زبان آورد که عمر چنین نتیجه گرفت که او نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم محبوب است، گفت: «ای عمر! چه‌قدر برای خانواده‌ات باقی گذاشـتی؟» عمر گفت: یا رسـول الله! نصـف مال خود را برای اهل خود باقی گذا شتم. عمر شادمان و خو شحال در نزد رسول خدا صلی الله علیه وسلم نشست و منتظر ابوبکر رضی الله عنه شد. آری، او ابوبکر و اهل او را دوست دارد و به ضـرر و زیان او راضـی نیسـت. ابوبکر گفت: یا رسـول الله! برای آن‌ها خدا و رسولش را باقی گذاشتم و همه‌ی مال و سرمایه را آوردم. نصف سرمایه یا یک چهارم آن را نیاورد، بلکه کل آن را آورد. عمر چاره‌ای نیافت جز این که بگوید: لاجرم هرگز نمی‌توانم از ابوبکر سـبقت بگیرم. مردم احسـاس می‌کردند که پیامبر صـلی الله علیه وسلم آن‌ها را دوست دارد، لذا آن‌ها شیفته و دلباخته او بودند.

کار ضد و نقیض به این اندازه؟

مسـئلۀ دیگر اسـراف در خریدن لوازم لوکس و تجملی زندگانی و کالاهای گران‌بها و نفیس است. بطوری‌که اگر کسی وارد این خانه‌ها شود، گمان می‌برد نمایشگاه کالاهای گران‌بها و آثارهای نفیس اسـت!! چون ده‌ها منقل و کاسـه و کوزه که نظیر آن‌ها هسـتند در آن خانه مشـاهده می‌شـود. که قیمت آن‌ها از هزارها ریال سـعودی فرارتر می‌رود! در حالی‌که اگر از مالک و صاحب این خانه بخواهی مبلغی را به عنوان صدقه برای چاپ کتابی یا خریدن آن بپردازد تا در میان مسلمانان پخش شود و مردم از آن استفاده کنند، عذر و بهانه می‌آورند و اظهار تأسف می‌کنند.

خداوند می‌فرماید: (... أَتَستَبدِلُونَ ٱلَّذِی هُوَ أدنَىٰ بِٱلَّذِی هُوَ خَیرٌ... ۶۱) [البقرة: ۶۱]

«آیا چیزی را که پست‌تر است به جای چیز بهتر جایگزین می‌کنید؟».

مسایل را به گفتگو حل کنید نه جدال

روزی حضرت عمر رضی الله عنه به منظور بازرسی امور بیرون شد، شتر چاقی را دید که از دیگر شـتران در رشـد و چاقی متفاوت اسـت. حضـرت پرسـید که این شـتر از کیسـت؟ گفتند: از عبدالله فرزند عمر می باشـد؛ حضـرت عمر یکبار تکان خورده و گفت: این چه وضـعیتی اسـت که فرزند عمر چنین کرده! در حال کسـی را به دنبال عبدالله فرسـتاد، و او دویده آمد. همین که نزد پدرش رسـید عمر گفت: این چگونه شـتریسـت؟ در جواب گفت: این شـتری لاغری بود و به پول خودم آن را خریده و به امید فایده آب و علوفه دادم. حضـرت عمر خیلی به خشـم آمد و برای عبدالله گفت: وقتی مردم شـتر ترا ببینند می گویند: از شـتر فرزند امیرالمؤمنین خوب محافظت کنید و آبش دهید. این چنین شـتر تو چاق وفربه شـده و فایده ات زیاد می گردد. سـپس به عبدالله گفت: اصـل سـرمایه خود را بگیر و متباقی مفاد را به بیت المال مسلمانان واگذارنما.

اگر این ماجرا را از دید تربیتی تحلیل کنیم، در میابیم که حضـرت عمرچقدر علاقه دا شت تا همراه پسرش مناق شه و گفتگو نموده تا او را قناعت دهد. وقتی دید در کار فرزندش شـبهه ی وجود دارد، برمبنای عدالت او را از مفاد محروم سـاخت و امر کرد که شتر را بفروشد و سرمایه خود را برداشته فایده را به مسلمانان واگذار نماید.

اسلام فقط خواندن نماز خویشتن نیست!

جوانان باید بدانند که ا سلام عبارت از عقیده، عبادت، اخلاق، خدمت به جامعه، جهاد در راه الله متعال، فراخوانی مردم به امور نیکو و بازداشـتن آنها از منکرات اسـت و راه های خیررسانی و دایره انجام دادن نیکوی ها به روی مسلمان راستین گسترده است، خدمت به خانواده، خدمت به همسایه ها، خدمت برای دو ست و خدمت برای جامعه، همه شامل رفتن به راه خیر و همکاری در امور شایسته ا ست و حتی رسول الله می فرماید: اظهار کلمه حق و درست صدقه است، تبسم در حضور برادرت صدقه است و دور ساختن اشیای ضرر رسانی از راه صدقه است، رهنمایی شخصی را به راه درست و او را به سوی هدفش هدایت نمودند، صدقه است و ...خلاصه این که اسلام اسباب و وسـایل گونه گون و راه های زیادی را در خدمت انسـان قرار داده اسـت که با چنگ زدن به آن و رفتن از آن راه ها، کسب نیکی نماید، و در عصر حاضر نیز دامنه خدمت کردن و پاداش بد ست آوردن فراخ تر و گسترده ا ست، امروز می شود با ا ستفاده از انترنت، کمپیوتر و دیگر وسـایل مدرن و عصـر برای بشـریت خدمت کرد و دعوت اسـلامی را به همه رسـاند، و اسـلام همه را مکلف نموده اسـت که (به پیمانه توان) حامل پرچم دعوت باشند و آن را گسترش دهند. (دکتور قرضاوی)

پهلوهای تازه ی جنگ افغانستان

عبدالوهاب هائد

سخن از جنگ افغانستان و دریافت عوامل و انگیزه‌های جنگ و بحران جاری درین کشور، بحث فراتر از یک مقاله را می‌طلبد؛ اما با توجه به گذشته‌های تاریخی، وضعیت اجتماعی، بینش‌ها و نگرش‌های متفاوت از هر مقوله و حتا قرائت‌های مختلفی از دین و آموزه‌های دینی، رایج و حاکم درین سرزمین، می‌شود گفت: که در شرایط کنونی، جنگ در افغانستان، ابعاد پیچیده‌تری نسبت به گذشته پیدا کرده است و این درحالیست که بخش اعظمی از تلاش‌ها، سرمایه‌ها و مساعدت‌ها برین متمرکز شده است، که به هر نحو ممکن باید جنگ در افغانستان فروکش کند و راه حل‌های سیاسی و اجتماعی برای حل بحران موجود درین جغرافیا جستجو شود. این نوع نگرش تنها نگرش و باور یک طیف خاصی از جامعه نه؛ بل نوع نگاه و خواسته‌ی عام مردم و تمام طیف‌ها و اقشار اجتماعی، حتا جوانب درگیر در قضیه‌ی جنگ است. مگر با این همه به ستوه آمدن‌ها و با این سطح بلند علاقمندی به صلح و دریافت راه حل معضل جنگ و مهار کردن بحران موجود، چرا بازهم بجای این‌که آتش جنگ خاموش شود، شعله‌ور ترشده و بیش‌تر زبانه می‌کشد؟؟

پرسشی که شاید بخش اعظمی از مردم و صاحب‌نظران پاسخ آن را بگونه‌ای بدانند؛ ولی تحولات سیاسی و تغییر خطوط و موضیع گیری‌های جدید در سیاست کلان منطقوی، پرداختن به این پرسش‌ها را اندکی سخت‌کرده و احتمال این‌که مبادا عامل جدید تری هم در پیوند به این معضل دست و پاگیر سیاسی-نظامی در کشور از پشت پرده‌های حدس و گمان بیرون بیاید، بر اشکال بحث افزوده است.

اما، علاوه بر عوامل مطرح بحث بر سر زبان‌ها، در بخشی ازین بحران‌ها و جنگ‌های فرصت کش خان و مان سوز، می‌توان عوامل جدیدتری را هم برشمرد. جدیت این عوامل جدید گاهی چنان پیش می‌آید که نمی‌شود بی اعتنا از کنار آن گذشت و لاجرم به این نقطه می‌رسیم که: قدری هم باید به این عوامل پرداخت. پس بیجا نخواهد بود اگر بگوییم، بعد از به میان آمدن حکومت وحدت ملی، که اغلب این جنگ‌ها، خاصیت قومی و سمتی به خود گرفته بود، و ازسوی هم امریکایی‌ها برای ادامه‌ی حضور و تحقق اهداف طویل المدت شان، نیاز داشتند تا به هدف قدرت نمایی به روسیه، حد اقل بتوانند این جنگ هارا ازیک حالت تک جبهه‌ای به حالت چند جبهه‌ای سرو سامان دهند. که انتقال جغرافیای جنگ و گسترش آن به صفحات شمال افغانستان نیز ازین دست پالسی‌هاست؛ این در شرایطی است، که با گذشت هر روز قضایای سیاسی در سطح منطقه چهره‌ی دیگری به خود می‌گیرد و حتا رغبت‌ها و نگرانی‌های برخی از همسایه‌ها نیز، نشان می‌دهد که در حلقه‌ی بزرگ‌تر روس و امریکا و درحلقه‌ی کوچک‌تر آن، ایران و هند در یک جناح، متمایل به روس، و پاکستان و عربستان در جناح دیگر در تبانی با آمریکا و انگلیس، قصد دارند فعال‌تر از پیش، شامل بازی شوند و سر نوشت سوریه، عراق و یمن را در افغانستان تکرار کنند. چنان‌که دیده شد، این برنامه ریزی‌های جدید قدرت‌های بزرگ در همکاری با تکه‌داران منطقوی شان، در بخش‌های مختلف کشور؛ چون: کندز، بدخشان، بغلان، فاریاب، ارزگان، بادغیس، فراه و هلمند، فاجعه آفرید. تا آنجا که معادله‌ی جنگ جانب شمال و شمال‌شرق، در مواردی بیش‌تر از جنوب گرم شد و طالبان هم با تکیه برنیروی قومی ناراض شده از دولت، و با استفاده از فساد و ناهماهنگی‌های موجود در صفوف نیروهای امنیتی، در تبانی با هم‌فکران خارجی شان دست به اقدامات تازه زدند و دریک اقدام بی سابقه، در مدت یک سال دو بار کندز را به تصرف گرفتند.

با این وصف، درین اواخر، درپی بالا گرفتن تنش‌های قومی، زبانی و سمتی، در درون نظام و جامعه، یک دید هژمونی خواهانه به و جود

آمد و برخی از طرف‌های شریک در سیاست گزاری‌های دولتی، کم کم نقش خویش را در اهرم قدرت کم رنگ‌تر احساس کردند و با حدس و گمان‌های بیش‌تر، هژمونی آیدیالوژیک مبتنی بر سرمایه داری و متمایل به غرب یا کاپیتالیزم را که همه کارگزاران سیاسی و داعیه‌داران نظام دیموکراسی و سرمایه به آن متفق بودند، به هژمونی قومی و زبانی تبدیل کردند و با برملا ساختن بی اعتمادی‌های موجود در میان شان، به حدس و گمان‌های مردم نیز صحه گذاشتند. که در نتیجه این نوع باورها، سمت تمایلات را تعویض کرد و حتا به زعم برخی از سیاست‌مداران حلقاتی در درون نظام شکل گرفت که وضعیت را بگونه‌ی دو پهلو، هم به سود منفعت جویان خارجی (آمریکایی‌ها و هم‌پیمانان شان) که بعضاً منافع دولت جمهوری اسلامی افغانستان نیز تلقی شده است، و هم به سود طالبان که ازین تنش‌ها و فرصت سوزی‌ها، توانستند بیش‌تر از پیش نفع برند، درکنترول گرفت و سرانجام جو سیاسی به سود طالبان رقم خورد و فضا برای حضور شان در گوشه و کنار کشور، مساعد شد.

درین گیر و دار، آنچه بیش‌تر مطرح بحث بود، تفاوت منافع میان شرکای قدرت (تقسیم پنجاه پنجاه قدرت) بدون این‌که کم‌ترین مفاد مردمی درین تقسیم در نظر گرفته شده باشد و کشیدگی‌های سیاسی که حتا هریک از طرف‌ها را نسبت به سهم دار قدرت یا پنجاه فیصد مقابل شان، به حریف مشترک نظام که عبارت از طالبان و برخی از حلقات دیگری نزدیک‌ترساخت و این قضیه تا سرحدی هم پیش رفت، که نزدیک بود، در اولویت بندی‌ها از دید سیاسی، حریف مشترک بر حریف سیاسی شریک در نظام، تقرب بجوید. نمونه‌ی از آن هم سقوط کندز، داغ‌ترشدن جنگ در ارزگان، فاریاب، هلمند، فراه، و تسلیم شدن و یا تسلیم دادن ده‌ها سرباز و صدها میل اسلحه به مخالفین دولت در قسمت‌های مختلف افغانستان درین اواخربود.

سقوط و باز پس گیری کندز هم بدون شک، یکی از همین معماهای است در خلای بوی به بویی و تو و من کردن‌های شرکای سیاسی در رأس هرم قدرت شکل گرفت و همه در جستجوی یافتن سرنخ این معما هستند. همه می‌دانند و حتا طالبان هم به خوبی خواهند دانست که تصرف کندز توسط آنان، جز تباهی و ویرانی چیزی دیگری به ارمغان نداشته و آنان هم نمی‌توانستند این شهر را پس از تصرف کردن حفظ نموده و به عنوان یک پای‌گاه سیاسی-نظامی از آن استفاده کنند؛ اما آنچه که به کار گزاران نظام برمی‌گردد:

تک روی‌های سیاسی و یک سو گرایی و فرار از همسو محوری و شورا محوری در سیاست، توسط زمام‌داران است، که از مضرترین و اثرگذار ترین چالش در برابر تطبیق برنامه‌های سیاسی و اقتصادی ملی و همچنان جلب رضایت مردم به شمار می‌رود و بگونه‌ی قدرت‌مندی در تضعیف و کندی کارها نقش ایفا کرد و روند کشور داری را هم در میدان سیاست و هم درمیدان‌های نبرد، به چالش کشید.

در گرم شدن میدان‌های نبرد و ازدیاد تلفات و ضعف مورال جنگی میان سربازان که تسلیم دهی‌ها و تسلیم شدن‌ها را نیز در قبال داشت، بدون تردید تلفات سنگینی بر هردو سوی جنگ وارد شد. همه می‌دانند، که درین گیر و دار این همه آدم‌های که می‌کشند و کشته می‌شوند، افغان اند و همه با اسلحه‌ی موجود در افغانستان تجهیز شده اند و از انگیزه‌های موجود در افغانستان تحریک ادامه‌ی جنگ در کشور، فقط می تواند دشمنان اصیل و سوگند خورده‌ی افغانستان را که صحنه‌های خون و آتش درین کشور را نظاره گر اند، خورسند سازد و بس. پس این سزاوار نیست که ما و کار گزاران مملکت مان در کنار دیگر تماشا چیان منفعت جو بنشینیم و صحنه‌های جان‌کاه کشتار و قساوت آدمیت ستیز در کشور را نظاره کنیم. و هر روزی که می‌گذرد، بجای دست مزدی تن خون آلود و بی سر و تابوت رنگین فرزندان کشور را برخانواده‌های شان تقدیم کنیم و یاهم زهر خندی بر جسم پاره پاره‌ی افغانی بزنیم که قربانی اهداف شوم جال‌های جاسوسی منطقوی شده و در میدان‌های جنگ باقی مانده است.

تشدید کشیدگی‌ها و خود اندیشی و دیگر ستیزی‌ها ثابت ساخت، که نه تنها با از دست رفتن مدیریت امور نظامی و تنظیم برنامه‌های سیاسی و تأمیناتی، برخی از مناطق از دست دولت بیرون شد؛ بل صدها میل اسلحه و ده‌هاعراده وسایط نظامی نیز، در اختیار طالبان قرار گرفت و برقدرت نظامی آنان افزود. پس از هر عقب نشینی که طالبان از مناطق تصرف کرده‌ی شان داشتند و یا توسط نیروهای دفاعی کشور بیرون رانده شدند، بازهم دولت نه تنها کدام تدابیر لازم برای اداره‌ی آن مناطق نداشت؛ بل با بیش‌تر ساختن تنش‌های سیاسی‌شان، بیل تخریب را بدست آتش بیاران معرکه‌ی سیاست و فن گیران پروژه محور و عاقبت نا اندیش دادند، که در نتیجه‌ی این کم توجهی، اوضاع به وخامت گرایید، تا این‌که کارد به استخوان رسید و دیگر حتا سیاست‌گران هم به این درک رسیدند که مناقشه‌های سیاسی و انحصار و هژمونی خواهی‌ها جز ادامه‌ی جنگ، تضعیف مورال جنگی سپاهیان نظام، به عقب افتیدن برنامه‌های اقتصادی، اجتماعی و حتا کشورداری، از دست دادن فرصت‌ها و زیر

سوال رفتن شخصیت سیاسی و کاری شان در سطح کشور، چیزی دیگری را به ارمغان نخواهد آورد.

پس از کنفرانس بروکسیل و تعهد کشورهای کمک کننده، حالا انتظار می‌رود که زعمای ملی ما با درک نیازمندی‌های جدی و مهم در کشور، از روزنه‌ی خدمت گزاری به عنوان خدمت گزاران واقعی کشور، به قضایا بنگرند.

چگونه بر وضعیت موجود مسلط شویم؟

به همگان معلوم است، که در پی جنگ و ناامنی‌های جاری در کشور از چندین سال بدینسو، تا چه حد تأسیسات عام المنفعه صدمه دید، چه تعداد مکاتب مسدود شد، چندین شفاخانه و مراکزصحی از کار و فعالیت بازماند، جاده‌ها، پل‌ها وپل‌چک‌ها اعمار و اسفالت ناشده باقی ماند چقدر سرمایه و منابع انسانی از کشور بیرون شد و صدها ضایعات و تخریبات و عقب مانی‌های دیگر که همه از ارمغان شوم جنگ به حساب می‌آیند. بنا برین، در شرایط کنونی به باور من آنچه که می‌تواند به وضعیت شکنند موجود نقطه‌ی پایان بگذارد، و حد اقل زندگی عادی مردم را باهراس و ترس همراه نسازد، مواردیست که در زیر به آن اشاره داشته ام:

✓ رفع و ازمیان برداشتن عوامل بحران‌زا و قدری کم آمدن در انحصار طلبی‌ها و دیگر ستیزی‌ها در برابرهم، به منظور رسیدن به رفاه نسبی اقتصادی-سیاسی و ایجاد زمینه‌ی یک انتخابات آزاد، شفاف و عادلانه، با بکار گزینی اشخاص صادق و پاک در امور مربوطه.

✓ پیش از این‌که دولت بکوشد در سرکوب مخالفین نظامی اقدام کند، باید به از میان برداشتن فاصله‌های موجود میان مردم و دولت و به وجود آوردن هماهنگی فکری و برنامه‌ای در میان ارگان‌های امنیتی بپردازد، تا اینکه خلای «به مه چی» را در مصاف‌های جنگ پر کند.

✓ دولت باید ضمن پرداختن به تصفیه کاری ولایات و ولسوالی‌ها، به ترسیم خط مشی سیاسی مؤثر و کارا و همچنان، مهار جریان‌ها و برنامه‌های حریف ساز فعال در کشور، اقدام نموده و برای آن چاره بیندیشد، تا بتواند دیگر بهانه‌ی جنگ و خشونت را در افغانستان از بین برده و به اقناع فکری مخالفان مسلح بپردازد.

✓ از آنجای که سلامت نظام و اداره در یک کشور بستگی به رهبری کارا، اصول‌مداری و اطاعت از قانون، اولویت بندی درست، پاک بودن ادارات از فساد، جمع و توزیع عادلانه‌ی عواید و ثروت، شایسته سالاری و سپردن کار به اهل کار، مجازات و مکافات و تطبیق یکسان قانون دارد، لازم است تا مجریان امور این ظرافت‌ها را در نظر گرفته و برسلامت نظام تلاش ورزند.

✓ دولت باید از منافع ملی و خیانت ملی تعریف روشن ارائه نموده، حامیان منافع ملی را مکافات و و خائنانِ به آن را، مورد مجازات قرار دهد.

✓ با آنکه فریادهای صلح طلبانه‌ی دولت همیش بلند بوده و آغوشش را برای مصالحه باز نگه‌داشته است، این بار باید با ازمیان برداشتن عوامل وقوع جنگ‌ها و انگیزه‌های مخالف ساز، به میدان مصالحه پیش برود و مخالفان را به مصالحه فرا بخواند.

✓ دولت مداران باید دست آویزهای جنگ را از دست مخالفان مسلح بگیرند و دیگر نباید، فرزندان وطن، درصفوف جنگ، در کندز، فراه، هلمند، فاریاب، ارزگان وبدخشان، و جا جای این کشور، قربانی سیاست‌های سردرگم زمامداران شده و همه روزه، ده‌ها خانواده ماتم دار شوند.

✓ بر دولت‌مردان ماست، تا با استفاده از کمک‌های تعهد شده در نشست بروکسیل و فرصت پیش آمده، در صدد زیر تأسیس زیر بناها و ایجاد فرصت‌های شغلی بیش‌تر برامده، از بی‌کاری روز افزون که باعث بیرون شدن تعداد زیادی ازجوانان از کشور، فقرو فاقگی و گرایش تعداد دیگر به جبهات مخالفان مسلح گردیده است، جلوگیری نمایند.

✓ برمخالفان مسلح افغانستان هم لازم است تا دست از جنگ و خشونت بردارند، و از بهانه سازی برای حضور هزارها سرباز خارجی که فقط با دستاویز جنگ با تروریزم، بقای خویش را درین کشور تضمین کرده اند، دست بکشند. آنان بدانند که قضیه‌ی افغانستان راه حل نظامی نمی‌طلب و صلح و مذاکرات سیاسی، بهترین گزینه برای پایان دادن وحشت جاری در کشور است.

✓ در آخر می‌خواهم بگویم که: بخش عمده‌ی معضله‌ی جنگ کشور، پیش از این‌که اقدامات نظامی لازم داشته باشد، به اقدامات اصلاح گرانه، گفتمانی و مذاکرات و جرگه‌های علمی و قومی نیازمند است؛ دولت باید این موضوع را جدی گرفته و با مراجعه به بزرگان اقوام، آن بزرگانی که پروژه‌ای عمل نکنند و دل شان به کشور، مردم، و حد اقل به اولاد و خانواده‌ی شان بسوزد، به موضوع گفتگو باطالبان تأکید کند و از میزان قربانیان ملکی و نظامی در کشور بکاهد.

به امید اینکه خداوند، به زمامداران ما توان رهایی ازسعایت اهریمن صفتان و توفیق خد متگزاری مؤثر و صادقانه، بر فعالان سیاسی و مدنی ما توفیق ایمان‌داری و بیداری وجدان و بر مخالفان مسلح هم جرئت و توفیق پیوستن به صلح و دست برداشتن از جنگ و خون‌ریزی عطا فرماید. آمین!

تربیت، برای اخوت و سمع وطاعت

جمعیت اصلاح افغانستان یک دوره‌ی تربیتی را برای اعضای خویش، در شعبه‌ی شرقی زون مرکز راه اندازی نمود.

در این دوره‌ی تربیتی که به روز جمعه ۲۳ میزان سال جاری ساعت ۹ قبل از ظهر، در مسجد محمدی -صلی الله علیه وسلم- واقع ایست‌گاه نانوایی کارته‌ی نو، برگزار شده بود، تا ساعت ۱۲ ظهر، ادامه یافت. درین کارگاه آموزشی،تربیتی، اعضای جمعیت اصلاح، از دفاتر ساحوی کارته‌ی نو، احمدشاه بابا مینه، پلچرخی و مکروریان خضور به هم رسانیده بودند. درین مجلس روحانی، از هیأت محترم رهبری هر یک: محترم استاد امین الله معتصم، مسؤول عمومی تربیت، محترم استاد صهیب رؤوفی رئیس دارالانشای جمعیت اصلاح و استاد عبدالفتاح جواد مسؤول عمومی دعوت و ارشاد تقاضای ارائه‌ی درس و ایراد سخن صورت گرفته بود.

این دوره‌ی تربیتی که هدف اساسی اش را، تقدیم چند درس جهت تقویت اخوت ایمانی، تحکیم روحیه‌ی سمع و طاعت در کارهای گروهی و تعامل جمعیت اصلاح با قضایای کنونی تشکیل می‌داد، با گرداننده گی آن را محترم حمدالله فایق مسؤول تربیت زون مرکز میکرد با تلاوت آیات از کلام الله مجید به آواز دلنشین محترم انجینیر حامد عاطف آغاز شد و سپس از سوی محترم مولوی مظهرالدین فایز مسؤول زون مرکز جمعیت اصلاح، به هیئت قیادی خیر مقدم گفته شد.

متعاقباً استادان گرامی حاضر در مجلس به تقدیم دروس به گونه‌ی زیر پرداختند:

نخست موضوعی تحت عنوان«اخوت ایمانی» توسط محترم استاد امین الله معتصم مسؤول تربیت مرکزی، بعداً موضوع دیگر پیرامون «سمع و طاعت» از سوی محترم استاد احمد صهیب رؤوفی رئیس دارالانشای جمعیت اصلاح و در پایین هم محترم استاد عبدالفتاح جواد، مسؤول عمومی دعوت و ارشاد در پیوند به «تعامل جمعیت اصلاح با قضایای کنونی» درس مهمی را ارائه نمودند و با ختم این درس مجلس، با دعای خیر در حق مردم مسلمان افغانستان و امت اسلامی پایان یافت.

په پلچرخي سمیه کې یوه ورځنۍ دوره پای ته ورسیده

دجمعیت اصلاح د پلچرخي سیمه‌ییز دفتر د تلې میاشتې په ۲۲مه نېټه غړو لپاره د فکري پرمختګ په لوری تر سرلیک لاندې یوه ورځنۍ تربیتي دوره ترسره کړه.

دغه برنامه چې ویندویي یې استاد عزیز ګل صافي کوله، د قاري صاحب رحمان ګل له لوري د ځو مبارکو آیتونو په تلاوت سره پیل شوه.

ورپسې د پلچرخي سیمه‌ییز دفتر مسؤول محترم مولوي غوث الدین په پرانیستی وینا وکړه او د دورې موخې یې ګډون‌والو ته روښانه کړې.

په دې دوره کې لاندې درسونه وړاندې شول:

۱. استاد احمدالله مرشد صافی، د اخلاص او نیت تر عنوان لاندې.

۲. د سلام پوهنتون استاد محترم حسبان الله متوکل، د شلګونو اصولو تر عنوان لاندې.

۳. د جمعیت اصلاح د دعوت او ارشاد مسؤول استاد عبدالفتاح جواد د جمعیت اصلاح لاسته راوړنې تر عنوان لاندې.

یاده دوره چې د کابل پلچرخي سیمې د شهیدزي په خصوصي لیسه کې په لاره اچول شوې وه، د استاد عبدالهادي سروبي وال په دعا سره پای ته ورسېده.

له مېرمنې سره خواخوږي

ترتیب او ټولونه: محمد خالد ملکزی

مخکې له دې چې په ګډ ژوندانه کې د خواخوږۍ په اړه یو څو کرښې ولولو، ښه به وي چې لاندینیو څو پوښتنو ته یوه لنډه کتنه وکړو:

* د ښځې او خاوند ترمنځ په ګډ ژوندانه کې خواخوږي څومره ارزښت لري؟

* د انساني خواخوږۍ څخه فاقد ژوند څومره بې خونده وي؟

* که په ګډ ژوندانه کې په رښتیا سره د مینې لیواله یاست، څه باید وکړو؟

خواخوږي څه ته وایي؟

په ګډ ژوندانه کې مینه او خواخوږي هغه پټ احساس دی چې خاوند او مېرمن پې کله کله یو له یو بل څخه پټوي، یا په بل عبارت دا خواخوږي له هغه کشش او جذابیت څخه عبارت دی چې دواړه یو له بل سره مینې کولو ته اړ باسي؛ نو له دې څخه څرګندیږي چې خواخوږي په حقیقت کې یو داخلي انګېزه ده چې د مقابل لوري په اړه د یو انسان د غوره مواصفاتو(حمیده اخلاقو) او ښه سلوک په نتیجه کې رامنځ ته کېږي، او هغه فطري میلان دی چې په ګډ ژوندانه کې یو د بل عیبونه او نیمګړتیاوې له پامه غورځوي او یواځې د ښکلا اړخونه په پام کې نیسي.

د خواخوږۍ ارزښت

په ګډ ژوندانه کې مینه او اُلفت په خوږو کې د مالګې د شتون په څېر ارزښت لري، او یا لکه څرنګه چې نبات له اوبو پرته او خواړه له مالګې پرته کوم ځانګړی ارزښت نلري؛ نو ګډ ژوندانه کې یو د بل سره خواخوږي هم ورته بڼه لري.

قساوت او بېځایه تندلاري ستاسې د ژوند ښکلا وژني، او د ځینو په آند د عطوفت او انساني خواخوږۍ څخه فاقد ژوند خو دومره بې خونده وي چې هېڅ بقاء او پایښت نلري.

دا کره او پخه خبره ده چې دا ډول ژوند د هغه کنګل شوې لوبې وچې په څېر دی چې په هغې کې هر څه له رکود او جُمود سره

مخامخ او پکې مېشت خلک له هر ډول حرکت او نشاط څخه بې برخې وي. که په ګډ ژوندانه کې د مینې لیواله یاست او غواړئ

چې په ژوند کې مو خواخوږي انځور کړئ؛ نو یو بل ته مو خواخوږي څرګنده کړئ، او دواړه د همدې انګېزې د ودې لپاره په کار

پیل وکړئ.

د مینې د پټولو بدې اغېزې:

له همدې کبله ویلی شو په زړه کې هغه پټه مینه چې خاوند پې خپلې مېرمنې ته نه څرګندوي، د هغه ګل په څېر ده چې ښکلا لري خو بوی نه لري چې دا ډول په خپله د خاوند او مېرمنې تر منځ پر اړیکو ناوړه اغېزې شیندي او ګډ ژوند له هر ډول حرګت څخه را پرځوي، او پایله به داشي چې په ژوند کې به خپل منځي اړیکي یو بل ته بیا هېڅ ارزښت ونلري.

د مینې او خواخوږۍ څخه فاقد او بې برخې ژوند ستړیا را منځ ته کوي، ځکه هره مېرمن د کورنۍ د زیاتو بوختیاو او درندو کارونو له کبله د ستړیا احساس کوي، لکه څرنګه چې خاوند هم د حلالې ازوقې د ګټلو لپاره شپه او ورځ په کار بوخت وي؛ نو د دې مشترکې ستونزې د حل لپاره دوی دواړه دې ته اړتیا لري چې په دې ډول لالهانده ژوند کې یو د بل کیسو ته غوږ شي، او دا یواځې د دوی تر منځ مواسات او خپلمنځي مینه ده چې د دوی ستړیا پر آرامتیا بدلوي.

په ګډ ژوندانه کې به خوشحالي او سوکالي هغه مهال را منځ ته شي چې کله دواړه دا تصور ولري چې مونږ یو د بل بشپړولو او تکمیلولو لپاره کار کوو، او د ژوند په دې اوږده سفر کې به یو د بل پاملرنه او د خیالاتو ساتنه کوو.

دوی دواړه باید یو له بل سره ژمنه وکړي چې نېک اعمال به تر سره کوي او ددې کار پایله به داشي چې دوی به د خلکو په منځ کې محبت تر لاسه کړي، لکه چې لوی څښتن تعالی فرمایي: {إِنَّ الَّذِيْنَ آمَنوا وَ عَمِلُوا الصَّالحاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمنُ وُدّا}.(سورة مریم آیه۹۶)

ترجمه: هر هغه چا چې پر الله تعالی باندې ټینګ باور پیدا کړ (او د هغه د رسول پیروي پې وکړه) او د اسلامي شریعت سره سم پې کړنې تر سره کړې؛ نو لوی پروردګار به د خپلو بندګانو په زړونو کې د هغه لپاره مودت او محبت راوټوکوي.

د خواخوږۍ ۱۱ اغېزمنې لارې

د خاوند او مېرمنې تر منځ د خواخوږۍ د اړیکو د ځواکمنتیا لپاره کېدلای شي له ډېرو لارو څخه استفاده وشي، خو په عمومي توګه په ګډ ژوندانه کې د زړونو فاتح هغه څوک دی چې یو د بل سره نېکي کوي. په ګډ ژوند کې د اړیکو د ټینګښت لپاره تر هر څه د مخه د خاوند او مېرمن اړیکي باید له الله تعالی سره غښتلې وي او دواړه باید هڅه وکړي تر څو ګناهونو سره په کلکه سره مبارزه وکړي.

لومړی: یو بل ته په ډاګه د مینې او ولولو څخه ډکې خبرې کول

د عاطفې او زړه سوانديز څخه ډکې ویناوې چې په بشپړ صراحت سره یو بل ته واورول شي، او په خپلو ورځنیو ویناو کې د خواخوږۍ او همدردۍ توري استعمال شي، نو دا یو پر بل ژوري اغېزې شیندي،

لکه څرنګه چې ام المؤمنین حضرت عایشې (رضي الله عنها) به د خوږ نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) سره خورا مینه درلوده او فرمایل به ېې : (سمعتُ حبیبي) یعنې ما له خپل خواږه دوست (صلی الله علیه وسلم) څخه واوربدل چې دا فلانی فلانی خبره به ېې را ته کوله.

دویم: یو بل ته خواږه القاب کارول

په ګډ ژوندانه کې یو بل ته خواږه کلمات، او له ناز څخه ډک نومونه او د نوم اوږدول یا لنډول یو لږ هغه وسایل دي چې په مرسته ېې یو له بل سره مینه پیاوړې کېږي او دا هغه تګلاره ده چې زمونږ خوږ پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) به خپلې قدرمنې مېرمنې حضرت عایشې (رضي الله عنها) ته دا ډول القاب کارول، لکه کله به ېې ورته چې غږ کاوه، نو ورته به ېې ویل: یا عائش! او یا هم کله به ېې ورته ویل: یا حُمیراء.

دریم: ټوکې او ساعت تیري

په کور کې له خپلې مېرمنې سره په ورین تندي سره کتل، نرمې خبرې، له تبسم نه په ډکه څېره. دا او دېته نورې لارې چارې هغه مهم وسایل دي چې مقابل لوري ته خوشحالتیا بښي او په لالهانده ژوند کې ېې ورپېښ غمونه راکموي.

له خوږ پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) څخه دا ثابت دي چې هغه به له خپلو مېرمنو سره خوشي طبعي یا ټوکې کولې او نبي کریم (صلواتُ الله علیه وسلم) په خپلو یو لږ احادیثو کې د دې خبرې یادونه هم کړېده چې حتی هغه یوه ګوله مړۍ چې یو خاوند ېې خپلې مېرمنې ته په خوله کې ورکوي په دې کوچني کار کې هم اجر شتون لري او دا کار په خپله د پاک زړه د رښتنې مینې او زیاتې حوصلې ښکارندوینه کوي.

څلورم: د خپلې مېرمنې توصیف او د هغې د فاضله اخلاقو ستاینه کول

پنځم: د مقابل لوري قدرداني کول:

مېرمنې ته ښایي چې د خپل خاوند ټولو هلو ځلو او نه سترې کېدونکو تلاشونو څخه مننه او قدرداني وکړي، او د خاوند د تېروتنو پر وړاندې له عفوې څخه کار واخلي او یواځې د ښو خصلتونو ېې یادونه وکړي. همداراز یوې مېرمنې ته نه ښایي چې د خاوند منفي کړنو او مواصفاتو ته اشاره وکړي او د فوټبال په سیالۍ کې د ریفري (referee) په څېر یواځې پینالټیاني وشمېري.

شپږم: د خاوند زړه لاس ته راوړل

هر کله که په کورني ژوند کې یوه مېرمن د خپل خاوند لپاره تر ټولو غوره لباس په تن کوي، ښه عطر استعمالوي او له ښو نه ښه خواږه ورته چمتو کوي او د کور سامان او لوښي په ښه توګه سره منظموي،او کورنیو چارو ته په ځانګړې توګه پاملرنه کوي، دا ټول خدمتونه د خاوند زړه ته لارې هواروي او خاوند ته هم ښایي چې د خپلې مېرمنې د زړه د تر لاسه کولو لپاره ورته کړنې تر سره کړي.

اووم: د خاوند فکري رغبتونو او علاقمندیو ته پاملرنه کول

گرانو خوښدو!

د خاوند د کورنۍ کلتوریز او دودیز اړخونه له پامه مه غورځوئ، او هېڅ کله هم خپل خاوند پر فکري انحصار یا فکري تقیید مه مجبوروی. که چېرې داسې وي چې د یو خاوند د اسلام د مقدس دین او د اسلامي ټولنې د عنعناتو سره منافي نظر او ویجاړونکی فکر ولري، په دې صورت کې مېرمنه کولای شي چې خاوند سمې لارې ته وهڅوي.

اتم: د مقابل لوري مشاعر او خیالاتو ته ارزښت ورکول

له ټولو هغو لارو چارو څخه ځان وژغوري چې د دواړو خواطر پرې خراب او خپلمنځي اړیکی مو خرابوي او ستاسې د زړونو په صیقلي هندارو کې درز را منځ ته کوي.

لکه په یو روایت کې راغلي دي چې:(أنّه (صلی الله علیه وسلم) قال لصَفیة بنت حُیي-وکان أبوها من الیهود-: "لقد کان أبوك منَ أشَد الناس عَداوةً لیّ حتی قَتَلَهُ الله" فَقَالَتْ: یا رَسولَ الله{وَ لاَ تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرى}، فلم یذکر (صلی الله علیه وسلم) أبَاها بَعْدَ ذَلكَ بسُوء، حِفاظاً عَلی مَشاعِرِها وَ احْتِرامَاً لأحَاسِیْسِها)

یو ځل نبي کریم (صلی الله علیه و سلم) صفیة بنت حیی ته چې پلار ېې یهودی ؤ داسې وفرمایل: ستا پلار زما له سر سختو دښمنانو څخه ؤ، تر دی چې الله تعالی وواژه، نو هغې ورته وفرمایل: ای د الله تعالی رسوله! یو انسان خو د بل پېټی نه شي بارولی، بیا رسول کریم (صلی الله علیه وسلم) له دې وروسته به د هغې د احساساتو او خیالاتو د درناوي په خاطر هېڅکله هم د هغې د پلار د بدیو یادونه نه کوله.

نهم: د خوښیو په یو لږ مناسباتو کې د سوغاتونو لیږل

ډالۍ ورکول د دوو تنو تر منځ د محبت په ایجادولو کې خورا اغیزې شیندلی شي، او په دې لږ کې زمونږ خوږ پیغمبر اکرم (صلی الله علیه وسلم) فرمایي: (تَهادُّوْا تَحَابُّوا). تاسې یو بل ته ډالۍ ورکړئ، خپلمنځي مینه به مو زیاته شي.

یو شاعر څه ښه ویلي دي:

لسم: یو د بل د خپلو خپلوانو درناوی کول

د خاوند یا د مېرمني د خپلوانو قدرداني او ښه روزنه او پالنه وکړئ او د هغوی د تقصیراتو او نیمګړتیاو له یادولو څخه ډډه وکړئ، ځکه دا کار کرکه او په زړونو کې کدورت او تنفر رامنځ ته کوي، مګر کله که هدف دا وي چې تر څو اصلاح او اخلاقي سمون را منځ ته شي او د هغوي د بدو خصلتونو او ناوړه عادتونو د اصلاح په خاطر که یادونه وشي او هدف تربنه پر هغوی ملنډې او تمسخر نه وي؛ نو دا کار بیا پروا نلري.

یوولسم: پر خپل خاوند د بدګمانی څخه ځان ساتل

د خپل خاوند پر سلوک باندی له کوم دلیل او اړتیا څخه پرته نقد مه کوئ او په خپل کورني ژوند کې له بېځایه غیرت، تندلاریتوب او تشدد څخه کار مه اخلئ، ځکه دا کار د هغه کولنګ په څېر دی چې د خاوند او مېرمنې د محبت دېوالونه رنګوي.

که څه هم ډېر خاوندان داسې انګیري چې خواخوږي او بې موږه غوسه نه کول به د هغه د رجولیت او غیرت سره منافي چاری دي، او دا کارونه د هغه ارزښت او هیبت د هغه د مېرمنې پر وړاندې راکموي او د مېرمنې له نظره ېې را پرځوي، خو دا لازمه ده چې دا ناسمه انګېرنه او غلط تصور باید درست کړو، او ددې خبرې یادول هم اړین دي چې د خاوند دا غلط اعتقاد ډېر لاملونه لري، لکه د خاوند شخصي ناوړه عادتونه، کورنۍ یا ټولنیزه ناوړه تربیه، د هغه د شخصیت ضعف او کمزوري، د خاوند د خشونت نه په ډکه او سخت دریزه چاپېریال کې رالویدل او یا له حد څخه زیات ناز لیدل او داسې نور.

دا ډول خلکو ته ښایي چې د خپل خوږ پیغمبر سترو اخلاقو ته چې پکې د نارینتوب او غیرت ټول خصلتونه موندل کیدلی شي خپل پام راوګرځي، چې هم ېې تر ټولو زیات هیبت درلود، خو پر دې سربېره ېې ژوند د دې ټولو ناوړه بدو صفتونو او پرېوتو عادتونو څخه پاک میندلی شو، ځکه د هغه (صلی الله علیه وسلم) ژوند به د مېرمنو سره له تلطف او همدردۍ څخه ډک ؤ، او د هغه مینه یوه داسې رښتینې او سپېڅلې مینه وه چې د کور په انګړ کې به ېې د مېرمنو سره په برخورد کې تر سترګو کېدله، د هغه (صلی الله علیه وسلم) کورنۍ یوه داسې آیډیاله او مثالي کورنۍ وه چې هغه (صلی الله علیه وسلم) به پکې له تبسم څخه په ډکه څېره را ځرګندېده، او هېڅ کله به هم په تریو تندي سره نه را ځرګندېده، او فرمایي: (إنّ اللهَ یُحِب السّهْلَ اللّینَ القَرِیْبَ). الله تعالی آساني، نرمې خوښوي او هغه څوک چې (خلکو ته) نژدی وي.

یو مسلمان ته نه ښایي چې کله خپل کور ته راستیږي؛ نو د کورنۍ د افرادو سره بده رویه او زېر چلن وکړي، او زیانمنې خبرې او یا پریوتي کلمات ورته وکاروي چې په راتګ سره ېې په کور کې د خندا جنازه پورته او بشپړ سکوت را خپور شي. د بې حسۍ په ډنډ کې ډوب دا ډول خلک هغه خلک دي چې له غلظت، شدت او تاوتریخوالي پرته بل هېڅ څه د خپل ژوند په کتاب او کلتور کې نه پېژني.

ایجاد هماهنگی
بین اسلام و عصر جدید
از خواسته تا عمل!

برگردان: احمدضیاء رحیمزی

هر عصر شعار های به خصوص خود را دارد که به کار گیری آن آهسته آهسته افزایش می یابد، حتی این شعار ها از زبان هر کسی شنیده می شود و همه کس بدون غور و تفکر به گونه یی به همان شعارها می اندیشد و با همان زبان صحبت می کند.

عام شدن بیش از حد این گونه شعار ها، مترادف مرگ عقل و فهم است. زیرا وقتی این شعار ها بر اذهان چیره می شود آزادی اندیشه باقی نمی ماند، افراد عام جامعه، علما و دانشمندان، افراد با سواد و بی سواد، همه با تکیه بر همین شعار ها، قدم بر می دارند و بالاخره استعداد های تفکر و اندیشه در زیر سایه آن پژمرده می‌شود و می میرد.

"با زمانه بساز!"

در عصر ما هم برخی شعار های به خصوصی وجود دارند که آهسته آهسته در بین مردم عام مروج می شوند، یکی از شعار های نمایان این عصر همانا شعار "با زمانه بساز" است و این شعار همه روزه با همه شدت آن زمزمه می شود که :

"عصر و زمان تبدیل شده است و دین و مذهب باید همراه با تبدیلی و دگرگونی های عصر و زمان، تبدیل گردد و اگر دین و شریعت با خواسته های عصر حاضر هماهنگ نه گردد، علیه آن بغاوت صورت گرفته و از زندگی مردم کنار خواهد رفت؛ پس ما هم باید با تغییر زمانه خود را تغییر دهیم در غیر آن‌صورت باید برای مرگ خود آماده باشیم."

امروز هر کسی را که می بینیم به طرق مختلف می خواهد همین نکته را برای ما بیاموزاند، اما نیاز به این است که به عوض ایمان آوردن غایبانه بر این شعار، در روشنایی عقل و تجربه روی همه ابعاد این قضیه غور نموده و تنها به این دلیل نباید مرتکب اشتباه پذیرش حرفی گردیم که به تکرار مطرح می گردد.

آیا هر تبدیلی به خیر ماست؟

شکی نیست که عصر و زمان همیشه در حال تغییر است، چیز های زیادی تبدیل شده اند و چیز های زیاد دیگری در حال تغییر اند و این هم حقیقت است که جمود و جا به جا ایستادن مصیبتی است که استعداد های تخلیقی ملت ها را منجمد می سازد، ولی پرسش این است که آیا هر تغییری ستودنی است و آیا هر ارزشی قابل تغییر است؟ آیا هر قدم تاریخ به سوی عروج و بلندی برداشته می شود؟ و آیا هر حرکتی به سوی ترقی و سعادت به پیش می رود؟

وقتی در مورد این سوالات در روشنایی تاریخ دقت کنیم، با یقین به این نتیجه می رسیم که پاسخ این پرسش ها منفی است، ضرور نیست که هر حرکتی به معنای ترقی و پیشرفت باشد، اگر یک حرکتی شما را تا مدارج علیای هستی بلند برده می تواند، حرکت دومی شما را به پستی های ذلت و سر افکندگی هم پرت نموده می تواند، مطلوب ما تنها حرکت نیست، بلکه حرکت به سوی مثبت نیز است.

ترقی و پیشرفت یک اصطلاح نسبی یا اضافی (relative) است، قضاوت در مورد ترقی و تنزل یا پیشرفت و عقب گردی تنها با توجه به منزل مقصود صورت گرفته می تواند، ما تنها آن حرکتی را می توانیم حرکت بسوی ترقی و پیشرفت بنامیم که ما را از راه راست به سوی منزل مقصود رهنمون می شود، حرکتی که ما را به سِمت برعکس منزل مقصود می برد، ترقی نه بلکه تنزل و عقب گرد است.

از این موضوع واضح می گردد که قبل از آغاز حرکت باید سِمت حرکت و منزل مقصود تعیین گردد ورنه تنها با شوق شکستاندن جمود، حرکت کردن می تواند آدمی را از منزل مقصودش دور ساخته و حتی منحرف سازد. در حیات تمدنی، معیار اصلی همان هدفی است

که قصد به دست آوردن آن را دارید، اگر هدف و مقصد شما اسلام است، پس هر حرکتی که ما را به سمت مخالف آن می برد، ولو هر قدر تیز رفتار باشد، معکوس و مخالف ترقی پنداشته می شود، حتی این گونه حرکت به هر اندازه ای سریع و تیز باشد، سیر نزولی آن به همان اندازه سریع خواهد بود.

تقلید کور کورانه قابل نکوهش است:

از همین جاست که تقلید کور کورانه تنها مربوط به زمان ماضی و گذشته نمی باشد بلکه تقلید می تواند مربوط به راه و روش های کنونی نیز گردد و همان گونه که پرستش کور کورانه‌ی بت ها در دوره های جاهلیت تاریخ برای ارتقا و پیشرفت مؤثر و خود ارادیت یک ملت مضر شمرده می شد، به همان اندازه پرستش بت های جدید و معاصر نیز مضر و به زیان ملت ها به حساب می آید. حتی اگر به نظر عمیق بنگریم نقالی و تقلید به ذات خود نوعی از جمود و خشکیدن به شمار می رود ولو خیلی جالب و دل فریب به نظر برسد. تقلید به هردو نوع آن چه تقلید از پدیده های ماضی و گذشته و چه هم تقلید از پدیده های زمان کنونی، می تواند باعث معطل شدن و جمود عقل و فکر گردد.

اگر جمود فکری باعث می گردد تا شما گذشته ها را به پرستش بگیرید و پیرو خطوط ترسیم شده دیگران باشید در تقلید و نقالی هم شما به عوض زمان گذشته به عبادت آفتاب برخاسته در عصر جدید می پردازید و این هردو موضوع، خود ارادیت و استقلال فکری آدمی را زیر سؤال می برد.

کسانی که به سوی پیروی و تقلید از روش و رفتار عصر و زمان دعوت می دهند، به صورت عموم فراموش می کنند که آنها چه به شکل آگاهانه و شعوری و چه به شکل غیر شعوری و نا آگاهانه، ما را بسوی تقلید از دیگران فرا می خوانند و این در حالیست که تقلید و پیروی از دست آوردهای عصر حاضر حرف قابل فخری شمرده نمی شود، زیان های آن به همان گونه باقی می ماند که به اساس آن استعداد تخلیقی و ابتکار ملت ها هیچ گاهی رشد کرده نمی تواند، به همین دلیل همیشه در روح و ذهن انسان ها جمود و احساس حقارت باقی می ماند. بالاخره همه ملت به عوض این که برای تبدیلی عصر و زمانه تلاش ورزد، در تلاش تبدیل نمودن خود مصروف می گردد و هیچ گاهی مقام بلند تر از شاگردی دیگران نصیب آنها نمی گردد.

در یک چنین حالتی، آنانی که از تبدیلی عصر و زمان سخن می گویند، این نکته را فراموش می کنند که این عصر برای تبدیل و تغییر آفریده شده است، اگر امروز به یک جانب خاصی تغییر می یابد، فردا به سمت دیگری تغییر خواهد کرد و آنانیکه تنها آفتاب طلوع کرده بر پشت بام های خود را به عبادت می گیرند، همیشه تمدن غالب در چهار سوی خود را کمال ترقی و پیشرفت می پندارند.

حتمی بودن تغییر در هر پدیده بزرگ و قدیم:

دیده های بینای تاریخ بارها مشاهده کرده است که بزرگترین و نیرومند ترین تمدن های بشری نیز روزی با زوال مواجه شده اند:

* در عصری که تمدن یونان بر گیتی غلبه داشت، آنانیکه از این تمدن متاثر بودند، آن را آخرین دور انسانیت و تمدن تصور می نمودند، انحراف و اختلاف با این تمدن را مترادف با دیوانگی و کفر می پنداشتند، ولی روزی آمد که این تمدن همه به خاکستر مبدل شد و اکنون تنها حیثیت آثار قدیمه را دارد.

* در زمان عروج و اقتدار عصر رومیان، تمدن رومی همین جایگاه و حیثیت را داشت، اما بالاخره این تمدن هم با خاک یکسان شد و امروز آثار و نشانه های آن به عوض روی زمین، در زیر زمین جستجو می گردد.

* سرنوشت تمدن ایرانی (فارس) نیز از این مختلف نبود، به همین گونه تمدن های مصری، آشوری، بابلی و سایر ۲۹ تمدن روی زمین هم با همین سرنوشت دچار شدند، که هر کدام در عصر خود غالب، غیر قابل تسخیر و مترقی پنداشته می شدند.

اگر همه تمدن های پیروز گذشته قابل تسخیر ثابت شدند و روزی همان مردم موفق شدند که از آنها تقلید ننموده، عوض آن طرح نظام جدید دیگری را پیشکش می کردند، این نظریه در مورد آینده چرا تصور می گردد که تمدن امروزی غرب با وجود غلبه و برتری کنونی آن، نا قابل تسخیر است؟

تنها این نکته که امروز یک تمدن خاصی در جهان برتری دارد، نمی تواند ثابت سازد که همین تمدن بر حق بنا نهاده شده و نه هم این امر از آن لازم می شود که این تمدن برای همیشه قایم و دایم است و بنی بشر جز این چاره یی ندارد که خود را مطابق آن عیار سازند.

قدرت و نیروی سیاسی و اقتصادی نمی تواند معیار های حق بودن را تغییر دهد و اقتدار نمی تواند زشتی ها را به نیکویی مبدل سازد و نه هم هر چیز رایج و معمول شده نا قابل تغییر و نا قابل تسخیر پنداشته می شود؛ این راه و رسم اقشار مستضعف جوامع بشر بوده است که در مقابل قدرت ها سر تسلیم خم می کرده اند و در مقابل هر آفتاب طلوع کننده به رکوع در می‌آمده اند، همچنان این راه و رسم ضعفا است که تنها به این دلیل راه و روشی را بپذیرند که امروز برتر و حاکم است و به این نکته توجه نکنند که این راه و رسم تا چه حد درست است و تا چه حد نادرست؟

ادامه دارد...

هفته نامه
بجز اصلاح اراده دیگری ندارم
اصلاح ملی
داسلام داصیل فهم منبر

- اصلاح ملی در ویرایش مطالب دست باز دارد.
- مطالب آمده مسترد نمی شود.
- مطالب منتشره بیانگر آرای نویسنده گان است.

شعارما

اصلاح فرد، خانواده و جامعه.
تأمین عدالت اجتماعی و قانونیت درکشور.
ترقی و انکشاف همه جانبهء افغانستان.

با خرید تولیدات وطن
در رشد اقتصاد کشور سهم بگیرید

کمپاین سرتاسری
تقویه تولیدات وطنی و استعمال بانکنوت های افغانی

مرکز تشخیصیه لابراتوار طبی سفیر

Safir Medical Laboratories

Safir Medical Laboratory Diagnostic Center

لابراتوار طبی سفیر
یک نام مطمئن در عرصهٔ اجرا معاینات معیاری لابراتواری

هرنوع معاینات لابراتواری از قبیل بیوشیمی، سیرولوژی، روتین خون، ادرار، مواد غایطه، TFT,Semin Analysis پتالوژی و کلچر با سامان و لوازم مجهز و مدرن لابراتواری توسط دوکتوران و تکنالوجستهای مجرب با معیارات لابراتواری اجرا میگردد.

آدرس:
کابل، منزل دوم سپین زر پلازه، نزدیک سینما بهارستان کارته پروان.
۰۷۹۹۱۵۲۳۲۹-۰۷۷۲۱۲۸۵۸۳
غزنی: منزل دوم اپارتمان دوم فرخی هوتل بازار صرافی شهر غزنی
۰۷۰۰۹۲۸۴۹۸
لغمان: شهر مهتر لام بابا، مقابل ریاست برق مارکیت حاجی طاؤس
۰۷۹۹۸۷۸۴۲۳ - ۰۷۷۸۴۵۵۷۷۸
Email:
safirlab_kbl@yahoo.com

کلینیک دیوان بیگی

AIMA

داکتران مجرب، لابراتوار مجهز،ادویه با کیفیت
مکان خوب برای معالجه و چیک اپ عمومی شما واطفال تان.
با چیک اپ عمومی خود و فامیل تان را از امراض قابل وقایه نجات بدهید!

آدرس: کوته سنگی، ساحه دیوان بیگی، کوچه چهارم.

با همکاری تخنیکی انجمن طبی اسلامی افغانستان.

موبایل: 0782040294 - 0202563051 - 0202563050

مرکز تولید و نشر برنامه های اسلامی

موسسه هنری پیمان

نشرات ما را در صفحات مجازی دنبال نمایید:
www.islampayman.com
YouTube www.youtube.com/user/paymanfilm/videos
Page: صفحه پیمان فلم (رسانه خبر و انتشارات)
اسکایپ: Paymanfilm.co1
نشرات روزانه ای ما در: WhatsApp: 0093777464636 & 0093777170996
ایمیل ها: Payman@islampayman.com & art_jawad@yahoo.com
شماره های تماس: 0093786170996 - 0093700712814

اعلانات شما را می پذیریم

هفته نامه اصلاح ملی
در ۲۸ ولایات کشور به تیراژبلند توزیع می گردد
اصلاح انلاین
پر بیننده ترین صفحه انترنتی افغانی
www.eslahonline.net

رادیو صدای اصلاح 104.3 FM
با ۱۷ ساعت نشرات در شبانه روز
شماره تماس: 0786945943